

واژه‌نامه

بخشنده: کسی که چیزی را به دیگران می‌دهد.
سناجاقک: حشره‌ی زیبا و تندپرواز با دو بال بلند و نازک، چشم‌های بزرگ و شاخک‌های بلند
آفرید: خلق کرد

صمیمی: همدل و مهربان
صاف: پاک
کینه: دشمنی کسی را در دل داشتن

صفحه‌ی ۱۰ کتاب درسی

اصلا

رنگین کمان / بخشنده / مهربان / سناجاقک / قشنگ / سبزه / صمیمی‌تر / دلی صاف / بی کینه

صفحه‌ی ۱۰ کتاب درسی

معنی آیات

خداوند سناجاقک رنگ رنگ
خداوند پروانه‌های قشنگ

خداوندی که حشره‌های زیبا مثل سناجاقک و پروانه‌های زیبا را خلق کرد.

به نام خداوند رنگین کمان
خداوند بخشنده‌ی مهربان

چشم‌پرواز دگر بخشنده و مهربان که آفریننده‌ی رنگین کمان است.

خدایی که از بوی گل، بهتر است
صمیمی‌تر از خنده‌ی مادر است

خدایی که از بوی گل بهتر و باصفا تر است و از خنده‌ی مادر صمیمی‌تر است. (از همه‌ی چیزهای خوب، بهتر است.)

خدایی که آب و هوا آفرید
درخت و گل و سبزه را آفرید

خداوندی که آب و هوا، درخت، گل و سبزه را خلق کرد. (اصحیح را آفرید)

دلی صاف و بی کینه مانند آب
دلی روشن و گرم، چون آفتاب

مغز پرورهای

خدایا! دل مرا مانند آب پاک و زلال کن، طوری که دشمنی کسی را به دل نگیرم و مانند خورشید با دیگران مهربان باشم.

خدایا، به ما مهربانی بده
دلی ساده و آسانی بده

خداوندگار! به ما دلی ساده و نورانی بده و به ما کمک کن تا با دیگران مهربان باشیم.

واژه‌نامه

گلدسته: جای بلندی که در مساجد می‌سازند تا صدای اذان‌گو به همه برسد.

عظمت: بزرگی

خاص: ویژه، مخصوص

بوستان: باغ پر از گل

انتها: پایان

تیم: یک دسته ورزشکار از یک رشته‌ی ورزشی

بخوان و حفظ کن

دیشب: شب گذشته

انگار: مثل این که

محلّه: قسمتی از شهر یا روستا

ثبت‌نام: نوشتن اسم، نام‌نویسی

عادت: آن‌چه بر اثر تکرار، رفتار همیشگی

انسان می‌شود.

بادقّت: با کنجکاو

اطراف: دور و بر

بازارچه: بازار کوچک

قنادی: شیرینی‌فروشی

فیروزه‌ای: به رنگ فیروزه، آبی مایل به سبز

گنبد: برآمدگی دایره‌ای شکل که بالای مساجد

می‌سازند.

املا

صفحه‌ی ۱۲ تا ۱۴ کتاب درسی

ثبت‌نام / عادت / ناراحت / حالا / محلّه‌ی جدید / بادقّت / اطراف / صفِ نانوائی / بازارچه‌ی بزرگ / مغازه / دکان / قنادی / گنبد فیروزه‌ای / گلدسته‌های بلند / عظمت / خاصی / فضای سبز / بوستان / انتها / جمعیت زیاد / قبلاً / معزفی / امیدوارم / به‌نظر / دروازه‌بان / خاطرات / راحت / احساس / لحظه / بایستد / خوش حالی / شروع / درون دروازه

درست و نادرست

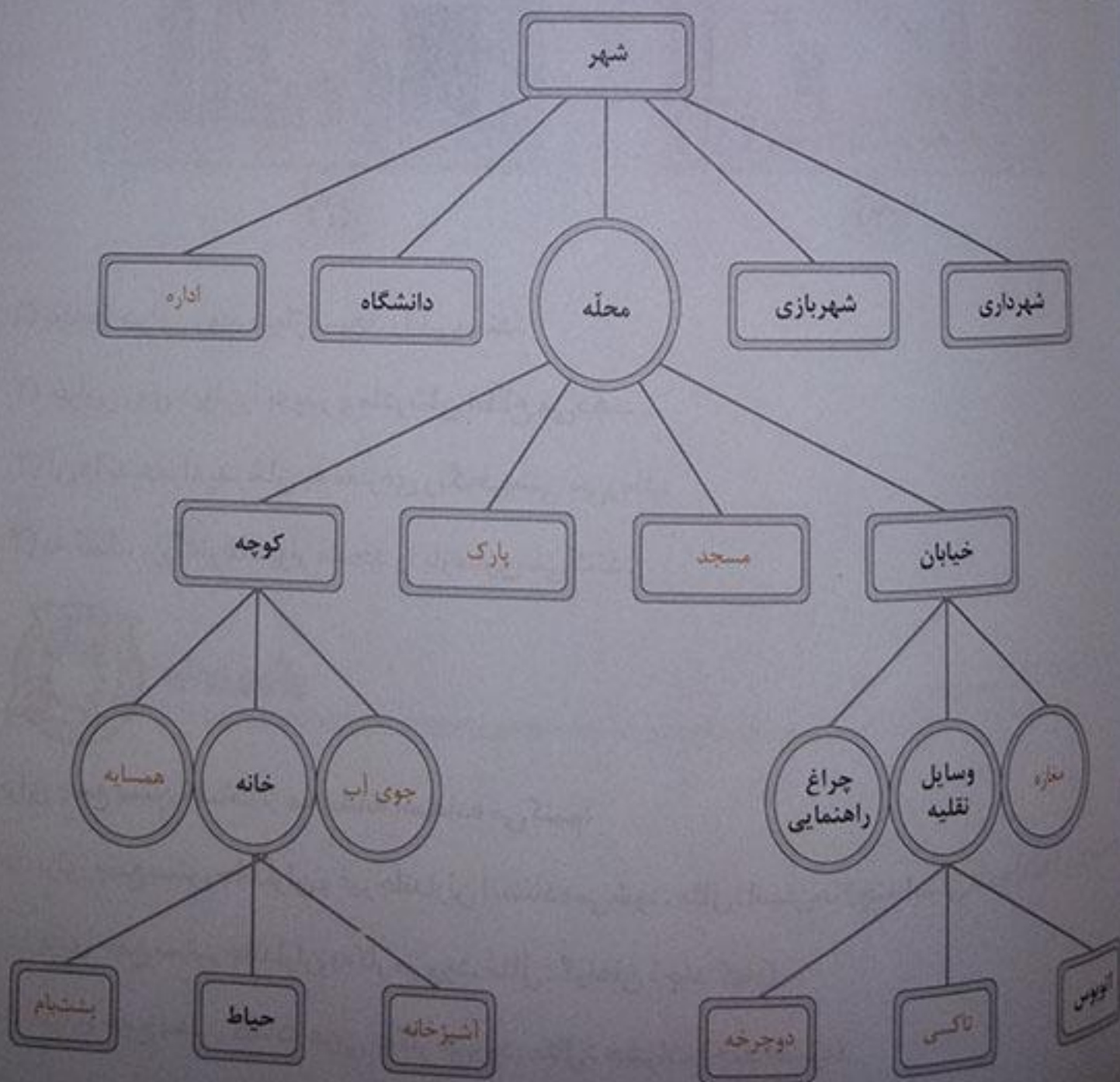
صفحه‌ی ۱۵ کتاب درسی

- ۱- محلّه‌ی جدید، نانوائی، مسجد و بازار داشت. درست
- ۲- روبه‌روی مدرسه‌ی امید، بوستان بزرگی است. نادرست

۱- آن روز، امید چگونه توانست دوستان زیادی پیدا کند؟ او به عنوان دروازه‌بان انتخاب شد و بسیار خوب بازی کرد. بعد از آن، بچه‌های محله‌ی او را شناختند و با او دوست شدند.

۲- چرا امید در محله‌ی جدید، ناراحت بود؟ چون هنوز به محله‌ی جدید عادت نکرده بود و هیچ دوستی در آنجا نداشت.

به این نمودار با دقت نگاه کن و جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کن.

(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

(۱) بچه‌ها خرابی روی دیوار مسجد را می‌بینند.

(۲) خرابی روی دیوار را به پدر و مادرشان اطلاع می‌دهند.

(۳) آن‌ها به همراه پدرشان به مغازه‌ی رنگ‌فروشی می‌روند.

(۴) به کمک بزرگ‌ترها دیوار مسجد را بازسازی می‌کنند.

برای جمع بستن کلمات از سه نشانه استفاده می‌کنیم:

ها: برای جمع بستن جانداران و غیر جانداران استفاده می‌شود. مثال: انسان‌ها (چند انسان)، محله‌ها (چند محله)

ان: برای جمع بستن جانداران به کار می‌رود. مثال: گیاهان (چند گیاه)

ات: برای جمع بستن کلمات عربی به کار می‌رود. مثال: حشرات (چند حشره)

- گاهی اوقات می‌توان برخی کلمات را با دو نشانه جمع بست. مثال:

زن: زنان، زن‌ها / درخت: درخت‌ها، درختان

- نشانه‌های «ان»، «ها» و «ات» در پایان کلمات، همیشه نشانه‌ی جمع کلمه نیستند. مثال:

تهران - باران - شکلات

دالانویسگو:

خاطرات، یعنی: چند خاطره، خاطره‌ها

لحظات، یعنی: چند لحظه، لحظه‌ها

قطعات، یعنی: چند قطعه، قطعه‌ها

سفالی: ظرف یا اشیای گلی، چیزی که از گل رُس ساخته شده.

موزه: جایی که از اشیای قدیمی و باستانی نگه‌داری می‌کنند.

حیرت: تعجب، شگفتی

علت: دلیل

باستانی: کهن، بسیار قدیمی

باستان‌شناسان: کسانی که آثار قدیمی را مطالعه می‌کنند.

○ مثل

مَثَل: سخن کوتاه و معروف

حاکم: فرمانروا

مأمور: آن که به فرمان کسی برای انجام کاری انتخاب می‌شود.

بگومگو: گفت‌وگو، بحث

اتفاق: حادثه

حکیم: انسان دانا و خردمند

طیب: پزشک

آغاز: شروع

نرم نرمک: آرام‌آرام، آهسته

موضوع: آن‌چه درباره‌ی آن گفت‌وگو می‌شود.

بحث: گفت‌وگو

مفید: سودمند

پیوسته: همیشه، پی‌درپی، به دنبال هم

بیشرفت: جلو رفتن، رشد

حرفه‌ای: کسی که در کاری مهارت دارد. انجام

کار در حدّ خیلی خوب و دقیق، عالی.

جنب‌وجوش: تلاش، جنبش

ماهرانه: با مهارت، استادانه

مرئی: معلّم، پرورش‌دهنده

رتبه: درجه

○ بخوان و بیندیش

تنگ: ظرف آب

بلور: نوعی شیشه‌ی شفاف

صنوبر: نوعی درخت، نامی برای دختران

بیشه: چمنزار

پونه: نوعی گیاه

صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱ کتاب درسی

املا

رنگ ورزش / آغاز / نرم‌نرمک / معلم / می‌مانیم / موضوع مهم / گفت‌وگو / علاقه / بحث / ادامه / نظم و ترتیب /
 بیشترت / به‌صورت حرفه‌ای / اول / بعد از / تعطیلی / همراه / به‌طرف / چه‌طور / اما / مهارت / جلوی در استخر /
 نظر محلّ مخصوص / سالن اصلی / جنب‌وجوش / مربّی / مثل / راهنمایی / صحبت / نام‌نویسی / نزد او / در طول
 منت / مسابقات شنای دانش‌آموزی / برگزار / بهترین / رتبه

صفحه‌ی ۲۲ کتاب درسی

درست و نادرست

- ۱- باران بهاری، نرم‌نرمک می‌بارید. نادرست
- ۲- برای یادگیری یک رشته‌ی ورزشی، تمرین زیاد لازم است. درست

صفحه‌ی ۲۲ کتاب درسی

درک مطلب

۱- چگونه می‌توانی در یک رشته‌ی ورزشی مهارت پیدا کنی؟ ابتدا رشته‌ی ورزشی مورد علاقه‌ی خود را انتخاب می‌کنم، سپس اگر در آن رشته آموزش ببینم و با نظم، ترتیب و پیوسته تمرین کنم، در آن رشته‌ی ورزشی مهارت پیدا خواهم کرد.

- ۲- وقتی می‌خواهیم وارد استخر شویم و شنا کنیم، چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟
 - ۱) لباس‌هایمان را در محلّ مخصوص می‌گذاریم.
 - ۲) دوش می‌گیریم و وارد سالن اصلی می‌شویم.
 - ۳) به سخنان مربّی گوش می‌کنیم.

صفحه‌ی ۲۲ کتاب درسی

واژه‌آموزی

با دقت به جدول نگاه کن و جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

پالتو	بخاری	برف‌بازی	سرماخوردگی	اسکی	سرما	زمستان
لباس نازک	کولر	آب‌بازی	گرم‌زدگی	شنا	گرما	تابستان

صفحه ۲۳

نگاه کن و بگو

(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

- (۱) علی به همراه پدرش، خود را برای مسابقات دو و میدانی مدرسه آماده می کند.
- (۲) در روز مسابقه، او به همراه بقیه ی شرکت کنندگان در پشت خط قرار می گیرند.
- (۳) دوستان علی او را تشویق می کنند.
- (۴) چون تلاش زیادی کرده بود، در مسابقه نفر اول شد.

صفحه ۲۴

پیاموز و بگو

به جمله های زیر توجه کن:

شب‌نم تکالیفش را انجام داد.

شب‌نم تکالیفش را انجام دادم.

- قسمت اول و آخر جمله باید با هم هماهنگ باشند. در جمله ی اول، این هماهنگی وجود دارد و جمله درست است، ولی در جمله ی دوم هماهنگی وجود ندارد و جمله درست نیست.
- جاهای خالی را با کلمه های مناسب پر کن.
- من استخر را مکان ورزشی می دانم.
 - تو مدرسه را مکان آموزشی می دانی.

- علی محله را مکان اجتماعی می داند.
- ما مسجد را مکان دینی می دانیم.
- شما سینما را مکان فرهنگی می دانید.
- بچه‌ها «خانه‌ی سلامت» را مکان بهداشتی می دانند.

صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی

درک و دریافت

- ۱- چرا دختر تنگ بلور نمی‌توانست صنوبر را به خانه‌اش دعوت کند؟ چون خانه‌ی او بسیار کوچک بود.
- ۲- چرا ظرف‌های سفالی قدیمی را در موزه نگه‌داری می‌کنند؟ چون با دیدن این ظرف‌ها در مورد کسانی که قبل از ما زندگی می‌کرده‌اند، چیزهای زیادی یاد می‌گیریم.
- ۳- ظرف‌های داخل موزه از کجا آمده‌اند؟ این ظرف‌ها هزاران سال قبل، به علت‌های مختلف به زیر خاک رفته‌اند و باستان‌شناسان آن‌ها را از زیر خاک بیرون آورده‌اند.

واژه‌نامه

قله: نوک کوه یا تپه

لذت‌بخش: آن چه باعث حالت خوش و خوشایند می‌شود.

پونه: نوعی گیاه، سبزی خوش بو مثل نعناع

نشاط: شادی، شادابی

بخوان و حفظ کن

عبور کردن: گذر کردن، گذشتن

ناگهان: یک‌دفعه

نگریست: نگاه کرد

طبیعت: بخشی از جهان هستی

گردش علمی: گردش دسته‌جمعی دانش‌آموزان

دامنه‌ی کوه: بخش شیب‌دار پایین کوه

هم‌فکری: با هم درباره‌ی موضوعی فکر کردن

گزارش: شرح و بیان کارهای انجام گرفته

محیط: مکان اطراف شخص یا چیز

آشغال: زباله

گویا: رسا، روشن، آشکار

ایزد: خداوند

صفحه‌ی ۳۰ تا ۳۲ کتاب درسی

طبیعت / گردش علمی / دامنه‌ی کوه / هم‌فکری / به‌صورت گروهی / گزارش / چند روز بعد / نماینده‌ی گروه / جلوی کلاس / صدای بلند / اطراف / محیط / بعضی / فقط / آشغال و زباله / باعث / علاوه / محله / تشکر / کوتاه و گویا / دلپذیر / قله / لذت‌بخش / پونه‌های وحشی / دل‌نشین / غرق / نشاط / ببینید / خوش گذشت / عزیز / خوش حال / اهمیت

درست و نادرست

صفحه‌ی ۳۲ کتاب درسی

- ۱- دانش‌آموزان برای گردش علمی به جنگل رفته بودند. نادرست
- ۲- دانش‌آموزان در فصل بهار به گردش علمی رفتند. درست

درک مطلب

- ۱- آسمان آبی نشانه‌ی چیست؟ نشانه‌ی هوای پاک
- ۲- چگونه محیط و اطراف خود را پاکیزه نگه می‌دارید؟ آشغال و زباله‌ها را در محل مناسب قرار می‌دهیم. در کوچه، خیابان و جوی آب آشغال نمی‌ریزیم.
- ۳- وقتی بچه‌ها به دامنه‌ی کوه رسیدند، آموزگار به آنان چه گفت؟ گفت: «به همه چیز خوب نگاه کنید تا زیبایی‌های طبیعت و آفریده‌های خدا را بهتر ببینید.»

صفحه‌ی ۳۳ کتاب درسی

واژه‌آموزی

هالونوگو:

منظم

نظم

ناظم

تشکر

شکر

شاگرد

صفحه‌ی ۳۳ کتاب درسی

نگاه کن و بگو

(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

- (۱) مریم، علی و حامد همراه پدر و مادر خود برای تفریح به پارک نزدیک خانه‌شان رفته بودند، که مشاهده کردند زباله‌های بسیاری آن‌جا ریخته شده است.
- (۲) آن‌ها تصمیم گرفتند محیط اطراف خود را تمیز و پاکیزه کنند.
- (۳) مریم، علی و حامد به کمک پدر و مادرشان زباله‌های ریخته شده را جمع‌آوری کردند.
- (۴) آن‌ها زیرانداز خود را پهن کردند و شروع به بازی نمودند. پدر و مادر هم مشغول خوردن چای شدند.

صفحه ۳۴ کتاب درسی

پیام‌ور و بگو

حالت و شکل گفتاری و نوشتاری برخی کلمات با هم متفاوت است.

مثال:

شکل نوشتاری	شکل گفتاری
او نمی‌تواند دوچرخه‌اش را تعمیر کند.	اون نمی‌تونه دوچرخه‌شو تعمیر کنه.
چه کسی شیشه را شکست؟	کی شیشه رو شکست؟
امسال می‌خواهم خوب درس بخوانم.	امسال می‌خوام خوب درس بخونم.

حالاتو بگو:

- انسان عادت داره خونهای خودشو تمیز کنه. انسان عادت دارد خانه‌ی خود را تمیز کند.

- خوب نگاه کنین تا زیبایی‌های طبیعت را بهتر ببینین. خوب نگاه کنید تا زیبایی‌های طبیعت را بهتر ببینید.

واژه‌نامه

بی‌صبرانه: بدون تحمل

منتظر: چشم به راه

روزنامه‌ی دیواری: نوشته‌ای از مطالب گوناگون

که معمولاً دانش‌آموزان در مدرسه تهیه و روی

دیوار آویزان می‌کنند.

احوال‌پرسی: حال و احوال کسی را پرسیدن

مشورت: نظر دیگران را خواستن

آلودگی: کثیفی

آلودگی صوتی: هر صدای بدی که انسان را

آزار می‌دهد.

آزرده: ناراحت

گوش‌خراش: صدای بسیار شدید و آزاردهنده

منظم: مرتب و بانظم

ترقه: نوعی بمب دست‌ساز کوچک

فشفشه: نوعی اسباب‌بازی که در آن باروت

می‌ریزند و هنگام سوختن به هوا می‌رود و

نور افشانی می‌کند.

بخوان و بیندیش

غصه: غم و اندوه

تشکچه: تشک کوچک

صفحه‌ی ۳۶ تا ۳۹ کتاب درسی

املا

گنجشک / زنگ تفریح / نظم و ترتیب / سمت کلاس‌ها / حرکت / بی‌صبرانه / منتظر / مرتب بهداشت / قرار /
 راهنمایی / به مناسبت / روزنامه دیواری / آماده / احوال‌پرسی / مشورت / موضوع / پیشنهاد / لحظه / وانت
 سری‌فروش / خنده‌ی بچه‌ها / نماینده‌ی گروه / خواندن / کتاب‌های علمی / فرصت / به نظر من / آلودگی صوتی /
 نجب / سکوت / عضو گروه / کنجکاوی / توضیح / آزرده / ناراحت / تولید / عادت / باعث / خستگی / ادقت / صحبت /
 جلا / انواع / بحث / البته / مواظب / مشغول / منظم / اراحله / یادداشت / بوق اتومبیل‌ها / صدای بلند تلویزیون /
 ضبط صوت / بعضی / صبا / همسایه / موفقیت / جاروبرقی / اضافه / گوش‌خراش / ترقه‌ها / فشفشه‌ها / زیان‌آور /
 کاهش / همین / انتخاب / لبه‌ی پنجره / گوش‌نواز

درست و نادرست

- ۱- آلودگی صوتی باعث ایجاد کم‌شنوایی در کودکان می‌شود. درست
- ۲- انسان‌ها در برطرف کردن آلودگی صوتی، نقشی ندارند. نادرست

درک مطلب

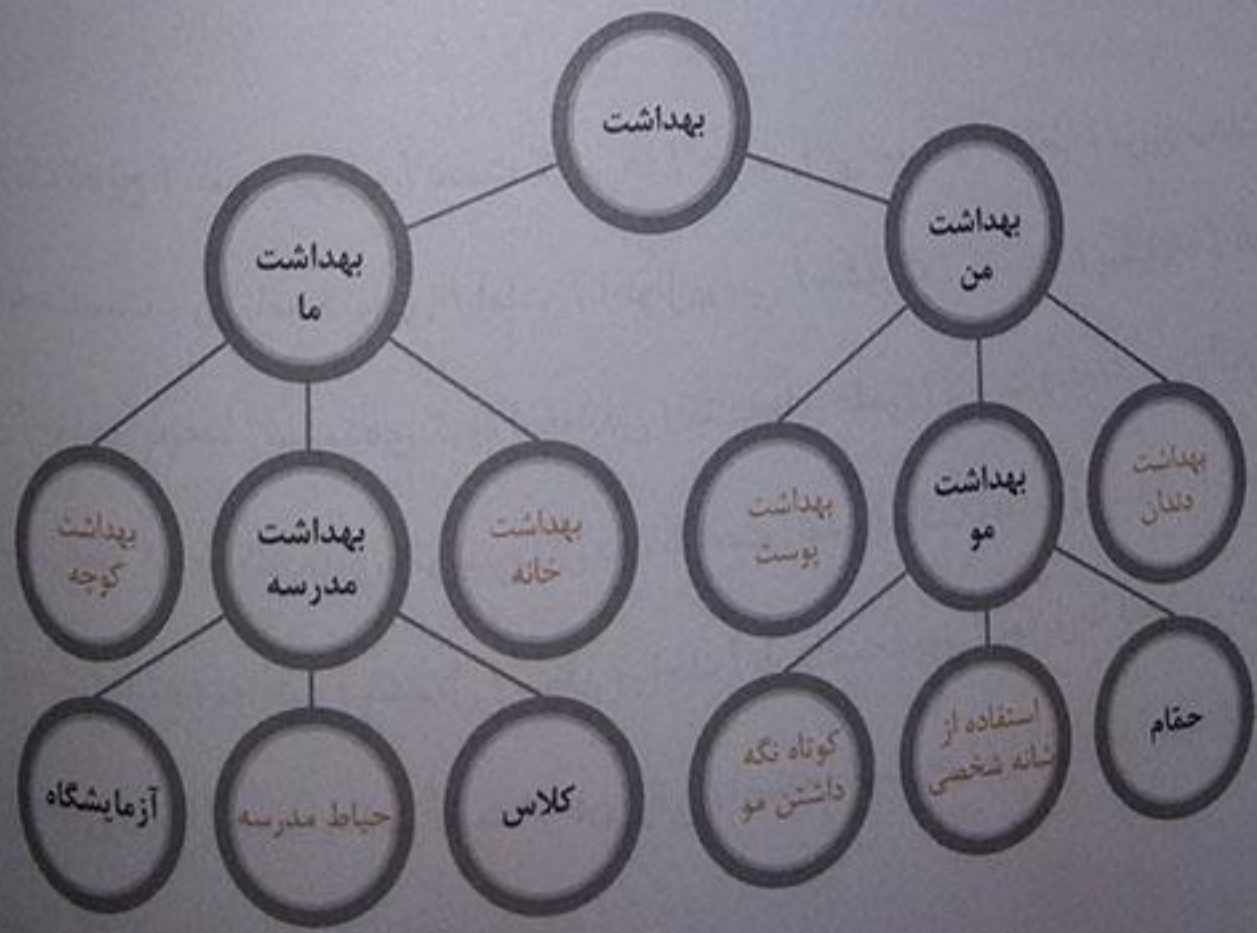
- ۱- چند مورد از انواع آلودگی صوتی را نام ببرید. صدای بوق اتومبیل، صدای بلندگوی مدرسه، صدای داد و فریاد بچه‌ها
- ۲- دانش‌آموزان چگونه می‌توانند آلودگی صوتی را در کلاس درس و مدرسه کم کنند؟ در را آرام باز و بسته کنند. با یکدیگر آرام صحبت کنند.

۳- موضوع روزنامه‌ی دیواری بچه‌های کلاس سوم چه بود؟ آلودگی صوتی

واژه‌آموزی

به این نمودار با دقت نگاه کن و جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کن.

صفحه ۴۱ کتاب درسی

نگاه کن و بگو

صدای بلند موسیقی، صدای بوق ماشین، صدای کار کردن کارگران در خیابان و صدای بلندگوی میوه‌فروش، آلودگی صوتی هستند و گوش را آزار می‌دهند.

صفحه ۴۱ کتاب درسی

بیا موز و بگو

در هر متن، از نشانه‌های نگارشی استفاده می‌شود. نشانه‌های نگارشی باعث می‌شود متن راحت‌تر خوانده شود و راحت‌تر و بهتر درک شود.

مثال: مریم و مینا یک‌دیگر را در مدرسه دیدند. مریم به مینا گفت: «امروز امتحان داریم. آیا خوب درس خوانده‌ای؟»

صفحه ۴۳ کتاب درسی

درک و دریافت

۱- مورچه‌ریزه، هنگام تعطیلی مدرسه، برای رسیدن به منزل از چه مسیری عبور کرد؟ از کنار پیاده‌رو، از جاهایی که سایه بود، از سوراخ توی دیوار، از موزاییک‌های خانه‌ی آقابزرگ و از کنار فرش قرمز راهرو گذشت.

۲- مسئله‌ی مامان مورچه‌ریزه، چه بود؟ چرا خانم معلم از مورچه‌ریزه ناراضی است، در صورتی که او خیلی درس می‌خواند؟

۳- مشکل مورچه‌ریزه چه بود؟ از کجا فهمیدی؟ چشم‌های او ضعیف بود؛ چون وقتی از عینک آقابزرگ استفاده کرد، همه چیز را روشن‌تر و درشت‌تر دید.

واژه‌نامه

انتظار: شکیبایی، صبر

برزگر: کشاورز

خویشان: جمع خویش، نزدیکان، وابستگان

کشتزار: محل کشت، مزرعه

اقوام

صحرا: بیابان

آشیانه: لانه

درو: چیدن و قطع کردن ساقه‌های گندم و جو

صفحه‌ی ۴۶ و ۴۷ کتاب درسی

اصلاً

بلدرچین / برزگر / کشتزار / دنبال غذا / صحرا / صاحب کشتزار / نزد همسایه‌ها / انتظار / خویشان / خواهش /

آشیانه / تعجب / خطر / تصمیم / جای ماندن

صفحه‌ی ۴۷ کتاب درسی

درست و نادرست

۱- صاحب کشتزار می‌خواست لانه‌ی بلدرچین را خراب کند. نادرست

۲- وقتی قرار شد همسایه‌ها به کمک دهقان بیایند، بلدرچین‌ها به فکر پیدا کردن آشیانه‌ی جدید، افتادند.

نادرست

صفحه‌ی ۴۸ کتاب درسی

درک مطلب

۱- چرا زمانی که برزگر تصمیم گرفت خودش کشتزار را درو کند، بلدرچین‌ها فهمیدند که باید از آن‌جا بروند؟ چون فهمیدند برزگر برای درو کردن کشتزار به امید دیگران نیست و خودش حتماً کارش را انجام می‌دهد.

۳- آیا برزگر، با کمک خویشان خود، کشتزار را درو کرد؟ چرا؟ خیر، چون خویشان او برای درو به کمک او نیامدند.

صفحه ۴۸ کتاب درسی

واژه آموزی

این کلمات را چگونه می خوانی؟

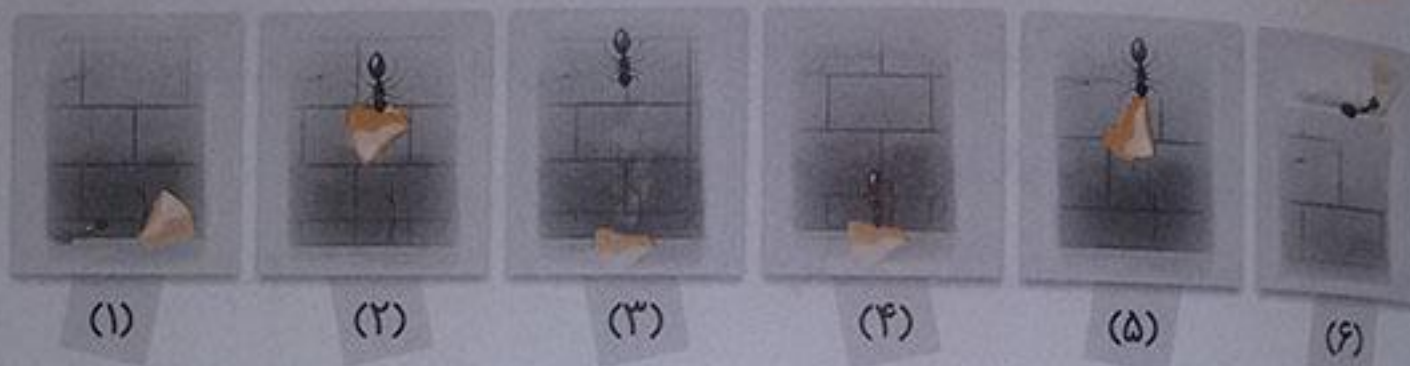
شش، شش

گُل، گِل

سَم، سُم

صفحه ۴۹ کتاب درسی

نگاه کن و بگو

(۱) مورچه‌ای دانه‌ای را گوشه‌ی دیوار می بیند.

(۲) تصمیم می گیرد که آن را به لانه‌ی خود که بالای دیوار است، ببرد.

(۳) در نیمه‌ی راه، ناگهان دانه از دهان او جدا می شود و دوباره به زمین می افتد.

(۴) ولی او ناامید نمی شود و برای برداشتن دانه برمی گردد.

(۵) بعد از برداشتن دانه، دوباره شروع به بالا رفتن از دیوار می کند.

(۶) بعد از تلاش‌های بسیار، مورچه دانه را به بالای دیوار می برد.

صفحه ۴۹ کتاب درسی

پیامور و بگو

به جمله‌های زیر توجه کن:

دانش آموزان کلاس سوم به گردش علمی می روند. آن‌ها به موزه‌ی حیات وحش می روند و با دقت به اطراف خود نگاه می کنند. بعضی از آن‌ها از حرف‌های راهنما یادداشت برمی دارند. همان‌طور که دیدی، همه‌ی جمله‌ها مربوط به «زمان حال» است.

تانک: خودروی بزرگ و سنگین جنگی که مسلسل و توپ دارد و به کمک زنجیرهایی در زیر آن، قادر به حرکت در مکان‌های مختلف است.

چوب‌دستی: عصا، چوبی که در دست می‌گیرند.
مرگ حتمی: مرگ قطعی

واقعه: رویداد، اتفاق

شریف: بزرگوار، دارای ارزش و اعتبار

بخوان و حفظ کن

بی‌ادعا: کسی که ادعایی ندارد.

پای‌کوبی: شادی کردن

طراوت: تازگی، شادابی

غبارآلود: هوای پر گرد و خاک

ناودان: لوله‌ای که آب پشت بام از داخل آن پایین می‌آید.

لبریز: پُر

کینه: دشمنی کسی را در دل داشتن

فداکار: کسی که جان خود را فدا می‌کند، از خود گذشته

هم‌نوعان: افرادی که از یک نوع هستند، هم‌جنس

جاودانه: همیشه و جاوید، چیزی که تا ابد بماند.

افتخار: سربلندی

افتخارآفرین: کاری که باعث سربلندی می‌شود.

سرمشق: الگو

اشتیاق: شوق و علاقه

جنگ تحمیلی: جنگی که از طرف کشور عراق به ایران تحمیل شد و هشت سال طول کشید.

اشغال: جایی را به زور گرفتن

آزار می‌داد: ادیت می‌کرد

اشغالگر: کسی که جایی را به زور می‌گیرد.

بیشروی: به جلورفتن، به پیش رفتن

دلیرانه: شجاعانه

صفحه‌ی ۵۰ تا ۵۲ کتاب درسی

اصلا

بجای جان / هم‌نوعان / خطر / به همین سبب / ذهن مردم / جاودانه / حتی / چراغ / سهام خیام / ریزعلی خواجوی /
 هویزه / درس خواندن / موفقیت / اشتیاق / علت / آغاز / جنگ تحمیلی / اشغال / آزار / رگبار گلوله / آغوش / زنجیر /
 نازک دشمن / پیشروی / شهادت دلیرانه / طفل دوازده‌ساله / غروب / پاییزی / مزرعه / متوجه / بر اثر ریزش کوه / مسیر
 حرکت کوه / چوب‌دستی / سمت قطار / دیدن آتش / جان مسافران / مرگ حتمی / واقعه‌ی آتش‌سوزی / میان شعله‌های
 آتش / معلم شجاع / عذای / احترام می‌گذاریم / سرمشق

صفحه‌ی ۵۳ کتاب درسی

درست و نادرست

- ۱- ریزعلی چیزی برای آتش زدن نداشت. نادرست
- ۲- حسن امیدزاده، اهل هویزه بود. نادرست

صفحه‌ی ۵۳ کتاب درسی

درک مطلب

- ۱- رفتار شهید خیام و شهید فهمیده، چه شباهتی باهم داشتند؟ هر دو برای نجات دادن جان دیگران و مبارزه با دشمن، جان خود را از دست دادند.
- ۲- حسن امیدزاده چگونه با فداکاری، جان دیگران را نجات داد؟ وقتی بخاری کلاس، آتش گرفت و دودکش آن افتاد، دانش‌آموزان در میان شعله‌های آتش و دود گرفتار شدند. این معلم فداکار جان خود را به خطر انداخت و عذای از آنان را نجات داد.

صفحه‌ی ۵۳ کتاب درسی

واژه‌آموزی

حالا تو بگو:

- دودکش، وسیله‌ای است که دود را از خانه بیرون می‌کشد.
 بارکش، وسیله‌ای است که با آن بار را جابه‌جا می‌کنند.

صفحه ۵۴ کتاب درسی

نگاه کن و بگو

(۳)

(۲)

(۱)

- (۱) علی در راه برگشت از مدرسه، جانبازی را می بیند که روی ویلچر نشسته و نمی تواند از خیابان عبور کند.
- (۲) علی به طرف مرد جانباز می رود تا به او کمک کند.
- (۳) علی ویلچر مرد جانباز را هل می دهد و به او کمک می کند تا از خیابان عبور کند.

صفحه ۵۴ کتاب درسی

بیاموز و بگو

به جمله های زیر توجه کن:

امیر و رضا دیروز یکدیگر را در خیابان دیدند. آن ها با هم احوالپرسی کردند. رضا همراه دوستش، مهدی بود. آن ها به کتابخانه رفتند.

همان طور که دیدی، همه ی جمله ها مربوط به «زمان گذشته» است.

فرمانروا: آن که بر سر زمین حکومت می‌کند، حاکم

غصه: غم و اندوه

با صفا: با طراوت

○ حکایت

قرض گرفتن: پول یا چیزی را از کسی گرفتن و

پس از مدتی پس دادن

انگور: در

ارزن: دانه‌ی ریز و براق خوراکی که غذای

بعضی پرندگان است.

زن: از

جوز: گردو

به بار آید: میوه بدهد

بهانه: دلیلی که درست نیست.

○ بخوان و بیندیش

عاقبت: سرانجام، پایان چیزی

صفحه‌ی ۵۶ تا ۵۸ کتاب درسی

اصلا

کار نیک / فرمانروا / لباس معمولی / سرسبز / عجب / با صفا / روی زمین / در حال کاشتن / بادقت / می گذاشت /

خاک نرم / گذشته / دانه‌ی جوز / فصل بهار / با تعجب / کار جوانان / طول / معلوم

صفحه‌ی ۵۷ و ۵۸ کتاب درسی

معنی آیات

دانه‌ی جوز در زمین می‌کاشت

که به فصل بهار، سبز شود

اندر آن دشت پیرمردی دید

که گذشته است عمر او، ز نود

آن پیرمرد دانه‌ی گردو را در زمین می‌کاشت تا در بهار سبز شود و رشد کند.

بخشنامه در آن دشت، پیرمردی را دید که عمر او از نود سال گذشته بود.

دیگران کاشتند و ما خوردیم
ما بکاریم و دیگران بخورند

چوز ده سال عمر می خواهد
که قوی گردد و به بار آید

دیگران تلاش کردند و درخت کاشتند و ما حاصل رحمت
آن‌ها را دیدیم و از آن استفاده کردیم. ما هم باید کار و تلاش
کنیم تا بقیه از حاصل دست‌رنج ما استفاده کنند.

ده سال طول می کشد تا درخت گردو رشد کند و میوه بدهد.

صفحه ۵۸ کتاب درسی

درست و نادرست

۱- پیرمرد از این که ممکن بود تا زمان میوه دادن درخت‌هایش، زنده نباشد، ناراحت بود. نادرست

۲- فرمانروا برای تفریح به شهرهای مختلف می‌رفت. نادرست

صفحه ۵۸ کتاب درسی

درک مطلب

۱- فرمانروا با شنیدن کدام جمله‌ی پیرمرد به فکر فرورفت؟ چرا؟ «دیگران کاشتند و ما خوردیم / ما بکاریم و دیگران بخورند» چون دانست که وقتی از کار و زحمت دیگران سودی به ما می‌رسد، ما هم باید کاری بکنیم تا دیگران از نتیجه‌ی آن استفاده کنند و نباید فقط به فکر خودمان باشیم و از دانایی پیرمرد و اینکه به فکر دیگران هم بود، به فکر فرورفت.

۳- معنی شعر «چوز، ده سال عمر می خواهد / که قوی گردد و به بار آید» چیست؟ ده سال طول می کشد که درخت گردو، میوه بدهد.

صفحه ۵۹ کتاب درسی

واژه‌آموزی

کدام کلمه‌ها توجه تو را جلب کرد؟ آن‌ها را بگو. اکنون درباره‌ی معنای آن‌ها با دوستانت گفت‌وگو کن.
سرحال: شاداب

سربند: دستمالی که به سر می‌بندند.

سرسبز: خرم

سربلندی: افتخار

سردرد: دردی که در سر وجود دارد.

صفحه‌ی ۵۹ کتاب درسی

پیامز و بگو

به جمله‌های زیر توجه کن:

پدر به بچه‌ها گفت: «ماه بعد به شهر جدید خواهیم رفت. شما در آن جا به مدرسه خواهید رفت و دوستان جدیدی پیدا خواهید کرد.»

همان‌طور که دیدی، جمله‌های بالا مربوط به «زمان آینده» است.

صفحه‌ی ۶۳ کتاب درسی

درک و دریافت

۱- چرا مادر پری کوچولو نخعی درست کرد و یک سرنخ را به پای او بست؟ تا پری کوچولو بتواند با آن به زمین بیاید.

۲- آیا خاله خرگوشه مامان خوبی برای پری کوچولو بود؟ چرا؟ خیر؛ چون دروغ گو بود.

۳- چرا پری کوچولو نمی‌توانست به آسمان برگردد؟ چون بال نداشت و نمی‌توانست پرواز کند.

واژه‌نامه

هممه: سر و صدا، شلوغی

قیام: بلند شدن، ایستادن

قامت: قد

غرق شدن: فرو رفتن و خفه شدن در آب

غوطه‌ور شدن در آب یا هر چیز دیگر

سکوت: خاموشی، بی صدایی

مرغ: هر نوع پرنده

لطیف: نرم و خوشایند

ضعیف: بی حال و ناتوان

سعادت‌مند: خوشبخت

جبرئیل: فرشته‌ی وحی

عطر: بوی خوش، ماده‌ی خوش‌بو

بخوان و حفظ کن

زمزمه: صدای حرف زدن آهسته، پیچ‌پیچ

اما

صفحه‌ی ۶۶ و ۶۷ کتاب درسی

حضرت فاطمه / پیراهن ساده / ازدواج / لطیف / کنار گذاشت / ضعیف / فقیر / رسول خدا / کهنه / نخت / عروسی‌اش / هرگز / سعادت‌مند / نیازمندان / دعا / طولی نکشید / جبرئیل / حضرت محمد / عطر بهشتی / اتاق

درست و نادرست

صفحه‌ی ۶۸ کتاب درسی

- ۱- زمانی که جبرئیل به خانه‌ی رسول خدا آمد، خانه بوی بهشت گرفت. درست
- ۲- جبرئیل برای مراسم عروسی حضرت فاطمه (س)، یک پیراهن هدیه آورد. درست

درک مطلب

صفحه‌ی ۶۸ کتاب درسی

- ۱- چرا زمانی که خبر بخشیدن پیراهن عروسی به حضرت محمد (ص) و حضرت علی (ع) رسید، خوش حال شدند؟ چون حضرت فاطمه (س) با این کار به نیازمندان کمک کرد.
- ۳- خداوند در قرآن درباره‌ی کمک به نیازمندان چه فرموده است؟ هرگز سعادت‌مند نخواهید شد، مگر چیزی را که دوست دارید، به نیازمندان ببخشید.

صفحه‌ی ۶۸ کتاب درسی

واژه‌آموزی

انسان خوش‌حال، کسی است که حال خوب و خوشی دارد.

گل خوش‌بو گلی است که بوی خوبی دارد.

صفحه‌ی ۷۰ کتاب درسی

پیام‌ور و پی‌نو

گاهی بعضی کلمه‌ها را کوتاه می‌کنیم و به صورت یک یا دو حرف می‌نویسیم، ولی به صورت کامل می‌خوانیم. به مثال‌های زیر توجه کن:

س ← سلام الله علیها ← حضرت فاطمه (س) یک پیراهن ساده داشت.

ع ← علیه السلام ← حضرت علی (ع) از ازدواج با دختر رسول خدا خوش حال بود.

ص ← صلی الله علیه و آله ← حضرت محمد (ص) دخترش را خیلی دوست داشت.

لحظه‌ی سبز دعا

سنگ، پیشانی به خاک
ابر، سر بر آسمان
مثل گنبد، خم شده
قامت رنگین کمان

سنگ در حال سجده است و ابر سرش را به آسمان برده و رنگین کمان مانند گنبد خم شده است.

چشمه‌ها در زمزمه
رودها در شُست و شو
موج‌ها در هم‌همه
جوی‌ها در جست‌وجو

چشمه‌ها و رودها زمزمه می‌کنند، موج‌ها و جوی‌ها هم‌همه می‌کنند و به‌دنبال چیزی هستند.

ابر در حالِ سفر
آسمان، غرقِ سکوت
بر سرِ گلدسته‌ها
بالِ مرغان در قنوت

قیام ایستاده
ابر انگار با باد سفر می‌کند و آسمان ساکت است. برنده‌ها لنگر با به هم زدن بال‌های خود، در حال قنوت هستند (همه‌ی پندیده و آفریده‌ها همیشه در حال دعا و ستایش خداوند هستند)

باغ در حالِ قیام
کوه در حالِ رکوع
آفتاب و ماهتاب
در غروب و در طلوع

درخت‌های باغ به حالت قیام ایستاده‌اند و کوه‌ها مانند رکوع در نماز خم شده‌اند و ماه و خورشید پیوسته می‌آیند و می‌روند.

بوی نرگس

واژه‌نامه

زعفران: گیاهی خوشبو که ارزش غذایی و دارویی دارد.

غایب: پنهان از چشم، آن که در جایی حضور ندارد.

فروغ: روشنایی، نور، پرتو

بخوان و بیندیش

زالال: روشن و صاف

سفال: ظرف یا اشیای گلی، چیزی که از گِل راس ساخته شده باشد.

دل‌نشین: خوشایند و پسندیده

نغمه: صدای خوش، سرود

بی‌انتها: پهن‌آور و بزرگ، بی‌پایان

چشم‌نواز: زیبا، قشنگ

صفحه‌ی ۷۲ و ۷۳ کتاب‌درسی

املا

بادهای سفالی / دل‌نشین / سرود / نغمه‌های طبیعت / موسیقی جویبار / بی‌انتها / چشم‌نواز / اطرافم / بهترین / ص می‌کنم / بوی یاس / نان برشته / خاکِ باران خورده / زعفران / ریحان / خوش‌بوترین / عزیز / غایب / فروغ

صفحه‌ی ۷۳ کتاب‌درسی

معنی آیات

ای امام زمان، تو مانند آفتاب هستی که به همه زندگی و روشنایی می‌دهی و باعث می‌شوی چشمان ما بینا شود و دنیا را بهتر ببینیم. از خدا می‌خواهم که تو هر چه زودتر ظهور کنی.

تو آفتاب وفايي، خدا کند که بيابي
فروغ دیده‌ی مايي، خدا کند که بيابي

صفحه‌ی ۷۴ کتاب‌درسی

درست و نادرست

- ۱- آن کسی که از نظرها غایب است و روزی ظهور خواهد کرد، حضرت مهدی (عج) است. درست
- ۲- بچه‌ها نمی‌توانند مثل بزرگ‌ترها از منتظران ظهور حضرت مهدی (عج) باشند. نادرست

صفحه‌ی ۷۴ کتاب‌درسی

درک مطلب

- ۱- می‌دانی نیمه‌ی شعبان چه روزی است؟ روز تولد امام زمان (عج)
- ۲- چرا نام درس را «بوی نرگس» انتخاب کرده‌اند؟ چون نام مادر امام زمان (عج)، نرگس است.

واژه‌آموزی

جمله‌های زیر را با دقت بخوان و به کلمه‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است، توجه کن. سپس دربارهی

دل نشین: خوشایند

دل خواه: مورد علاقه

دل نواز: آرام بخش

دل گیر: غمگین

دل خور: ناراحت

معنای آن‌ها با دوستانت گفت و گو کن.

آواز دل نشین پرنده به گوش می‌رسید.

موضوع دل خواه من کتاب خوانی است.

صوت دل نواز قرآن در مسجد پیچیده بود.

تو جمعه نیامدی و غروب آن، چه دل گیر بود.

او از شکست دل خور بود؛ اما ناامید نبود.

پیامز و بگو

بعضی جمله‌ها با این که از یک کلمه تشکیل شده‌اند، معنی کاملی دارند. مثال: رفتند.

ولی بعضی جمله‌ها از چند کلمه تشیل شده‌اند و ممکن است معنی کاملی نداشته باشند.

مثال: بچه‌های مدرسه‌ی دانش همراه با معلم خود ...

این جمله با این که از چند کلمه تشکیل شده است، ولی کامل نیست و خواننده را منتظر می‌گذارد.

درک و دریافت

۱- چرا مادر به حسن پیشنهاد کرد که جای ماهی را عوض کند؟ چون تنگ برای ماهی، کوچک بود و نمی‌توانست راحت شنا کند و تنها بود.

۲- چه چیز باعث شد که حسن تصمیم بگیرد در مسجد نماز بخواند؟ چون می‌خواست با دیگران به جلد نماز بخواند و می‌دانست که با هم بودن بهتر از تنها بودن است.

۳- کلمه‌ی «آن‌ها» که در متن مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟ ماهی‌ها

۴- کلمه‌ی «او» که در متن مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟ دوست عرفان

واژه‌نامه

بخوان و حفظ کن

صفا می‌داد: تمیز و پاکیزه می‌کرد

شفا: درمان

خالق: پروردگار

اغلب: بیش‌تر

مراقب: مواظب

آسیب: صدمه، زیان

تپش: ضربان

آزرده: رنجیده، ناراحت

صفحه‌ی ۸۰ و ۸۱ کتاب‌درسی

اصلاً

یار مهربان / اغلب / مراقب / بعضی / آسیب / لذت / لحظه / ضربان قلب شما / نغمه‌های قشنگ / تپش / حالتان /
 حتماً / فقط / حرف / شعراً / متوجه / آزرده / حقیقت / همراه / هرگز / ناراحت / مثلاً / مشت / گوشه‌ای / مدت‌ها /
 خلاصه / دوستان عزیز / حالت / باغ‌های نور

صفحه‌ی ۸۲ کتاب‌درسی

درست و نادرست

- ۱- شما مرا دوست دارید و برای این که کثیف نشوم، من را جلد می‌کنید. درست
- ۲- شما همیشه از من خسته می‌شوید و به پدر و مادرتان شکایت می‌کنید. نادرست

صفحه‌ی ۸۲ کتاب‌درسی

درک مطلب

- ۱- چه زمانی تو کتاب را به سفر می‌بری و کتاب کی تو را به سفر می‌برد؟ وقتی کتاب را در کیفم می‌گذارم و بر پشت خود سوار می‌کنم و به مدرسه می‌برم، مثل این است که من کتاب را به سفر می‌برم. هنگامی که کتاب می‌خوانم، در این حالت کتاب مرا بر دوش خود سوار می‌کند و به سفر می‌برد.
- ۲- آیا کتاب فارسی خود را دوست داری؟ چرا؟ بله، چون با خواندن کتاب فارسی چیزهای زیادی یاد گرفته‌ام.

۳- بهترین وقت برای این که کتاب از حال ما باخبر شود، چه زمانی است؟ زمانی است که آن را در آغوش می‌گیریم و به قلبمان نزدیک می‌کنیم.

صفحه‌ی ۸۲ کتاب درس

واژه‌آموزی

حالا تو بگو:

- دختر هنرمند، یعنی دختری که دارای هنر است.

- انسان ثروتمند، یعنی انسانی که ثروت دارد.

صفحه‌ی ۸۳ کتاب درس

پیاموز و بگو

در هر جمله، با تغییر قسمت آخر جمله، می‌توانیم معنی را عوض کنیم و جمله‌هایی با معنای جدید بسازیم.

مثال: زهرا

- ایستاد ← زهرا ایستاد.
- خندید ← زهرا خندید.
- چرخید ← زهرا چرخید.

حالا تو بگو:

- مریم غذا را

- خورد ← مریم غذا را خورد.
- پخت ← مریم غذا را پخت.
- کشید ← مریم غذا را کشید.

صفحه‌ی ۸۴ و ۸۵ کتاب درس

بخوان و حفظ کن

نقاش دنیا

برگ درختان را
باران، صفا می‌داد
دلتنگی گل را
بلبل شفا می‌داد

دیروز می‌گشتم
در باغ زیبایی
آنجا پر از گل بود
به‌به! چه گل‌هایی!

باران، برگ‌های درختان را می‌شست و تمیز می‌کرد. بلبل که بلبلیش می‌شنید، غنچه‌های گل شکوفا می‌شد.

دیروز در باغ زیبایی در حال گردش بودم. آن باغ، پر از گل‌های زیبا بود.

آن باغِ زیبا گفت:
نقاش این دنیا،
تنها خداوند است
آن خالق یکتا

گفتم به گوش باغ،
این نقش‌ها از کیست؟
پیداست استاد است
نقاشی‌اش عالی است!

نسرین صمصامی

باغ جواب داد: کسی که این دنیا را تصویر کرده و به وجود آورده است، جز خداوند یکتا، کسی دیگری نیست.

باغ پرسید این تصویرها را چه کسی کشیده است؟ معلوم است که خیلی ماهرانه و استادانه این نقاشی‌ها را به وجود آورده است.

واژه‌نامه

حاتم طایی: شخصی که به بخشندگی شهرت داشت.

بزرگ‌همت‌تر: با گذشت‌تر و بخشنده‌تر

أمرأ: جمع امیر، امیران، فرمانروایان

امرای عرب را: برای فرمانروایان عرب

حاجت: نیاز، احتیاج

پُشته: تپه، توده

سَمَاط: سفره

مِنت: نیکی دربارهی کسی را به رخ او کشیدن

جوان‌مردی: بخشندگی، مردانگی

برتر: بالاتر

حکایت: سخن کوتاهی که پند و اندرز را بیان

می‌کند.

زیارت: دیدار کردن از آرامگاه‌های امامان و

بزرگان دین و مکان‌های مقدس

احادیث: جمع حدیث، سخنان پیامبران و امامان

آثار: جمع اثر، نشانه‌ها، علامت‌ها

آرامگاه: قبر، مزار، محل آرامش

بخوان و بیندیش

خلیفه: جانشین، نماینده، حاکم

هراسان: ترسناک، بیمناک

خواب‌گزار: کسی که خواب دیگران را توضیح

می‌دهد.

مجازات: تنبیه

مژده: خبر خوش

آرامش: آرام بودن، آسودگی

حکایت

حکیم: انسان دانا و خردمند

راز: سِر

حفظ: نگهبانی، نگهداری

املا

صفحه‌ی ۸۶ و ۸۷ کتاب درسی

حاتم طایی / همت / جهان‌دیده / قربانی / امرای عرب / گوشه‌ی صحرا / حاجت / خارکن / پُشته / فراهم / مهمانی / خلق / سَمَاط / عمل / منت / جوان‌مردی / سعدی / اهل شیراز / گذراند / بغداد / تحصیلات / ادامه / سوریه / اردم / زیارت‌خانه‌ی خدا / سفر / سرانجام / خاطرات / حکایت / حاصل / باارزش / افتخارات / فرهنگی و ادبی / احادیث / آثار / علاقه / حتماً / آرامگاه / نویسنده

حاتم طایی را گفتند: «از خود بزرگ‌همت‌تر در جهان دیده‌ای یا شنیده‌ای؟»
گفت: «بلی! یک روز چهل شتر، قربانی کرده بودم اُمّرای عرب را؛ و خود به گوشه‌ی صحرا، به حاجتی
بیرون رفتم. خارکنی را دیدم، پُشته فراهم نهاده.»
گفتم: «به مهمانی حاتم چرا نروی؛ که خلقی بر سِباطِ او، گرد آمده‌اند؟»
گفت:

«هر که نان از عملِ خوش خورد
مَنْتِ حاتمِ طایی نبرد»

من او را به همت و جوان‌مردی از خود، برتر دیدم.

«حاتم طایی گفتند: «کسی را می‌شناسی که از خودت بخشنده‌تر باشد؟»

گفتم: «یک روز برای فرمانروایان عرب چهل شتر قربانی کرده بودم تا با آن غذا درست کنند و خودم برای انجام کاری به صحرا
رفته بودم. یک مرد خارکن را دیدم که مقداری خار جمع کرده بود و بر پشت خود گذاشته بود.

«او گفت: «چرا به مهمانی حاتم نمی‌روی؟ افراد زیادی دور سفره‌ی او جمع شده‌اند. (به افراد زیادی غذا می‌دهد).»
آن مرد پاسخ داد:

«هر که حاصل کار و تلاش خود را بخورد، محتاج کسی نمی‌شود. حتی اگر آن شخص مانند حاتم طایی بخشنده باشد.»
من او را بخشنده‌تر و باگذشت‌تر از خودم دیدم.

۱- خارکن به مهمانی حاتم طایی رفت. نادرست

۲- حاتم طایی مردی سخاوتمند و بخشنده بود. درست

۱- چرا حاتم طایی خارکن را جوان‌مردتر از خود می‌دانست؟ چون حاصل دست‌رنج خویش را می‌خورد و زیر
طرح‌منت دیگران نمی‌رفت.

۲- آرامگاه سعدی در کدام شهر است؟ شیراز

صفحه ۸۸ کتاب درسی

رازه آموزی

حالا تو بگو:

- بیمارستان، یعنی مکانی که در آن بیماران را درمان می کنند.

صفحه ۸۹ کتاب درسی

پاموز و بگو

حکایت‌ها، داستان‌های کوتاه و آموزنده‌ای هستند که با پند و اندرز همراه هستند و از روزگار گذشته بر جای مانده‌اند و تجربه‌ای از زندگی را بازگو می کنند.

مثال: عالم بی عمل به چه ماند؟ به زنبور بی عسل.

صفحه ۸۹ کتاب درسی

گوش کن و بگو

با دقت به داستان کوتاه گوش کن و سپس ترتیب درست جمله‌های زیر را بگو.

(۳) گنجشک در پاسخ گفت: «من اگر جای تو بودم، پرواز می کردم.»

(۵) خرگوش خیلی خوش حال شد و از فیل، گنجشک و قورباغه تشکر کرد.

(۱) روزی خرگوش تصمیم گرفت برای دیدن عمویش به آن طرف رودخانه برود.

(۴) فیل گفت: «اگر جای تو بودم، اصلاً به آن طرف رودخانه نمی رفتم.»

(۲) خرگوش به قورباغه‌ای که کنار رودخانه بود، گفت: «اگر جای من بودی چه طور از رودخانه می گذشتی؟»

صفحه ۹۱ کتاب درسی

درک و دریافت

- ۱- چرا خلیفه خسته و خواب‌آلود بود؟ چون شب قبل خوابی دیده بود که تا صبح، آرام و قرار را از او گرفته بود.
- ۲- چرا خلیفه خواب‌گزار اول را نادان نامید؟ چون بد حرف زد و تعبیر خواب خلیفه را به زشتی بیان کرد.
- ۳- کلمه‌ی «تو» که در متن مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می کند؟ خواب‌گزار اول.
- ۴- کلمه‌ی «شما» که در متن مشخص شد است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می کند؟ خلیفه.

زرخیز: دارای خاک حاصل خیز و معدن‌های	زاد: زایید، به دنیا آورد
بارزش	پرورد: پرورش داد
فریبا: بسیار زیبا	زادگاه: محل تولد
دل‌انگیز: خوب و زیبا	طمع: حرص، زیاده‌خواهی
برازنده: مناسب، شایسته	حریص: طمع‌کار
رونق: رواج، فعالیت مفید در کار	می‌زبایند: می‌دزدند
گسترده: پهن کرد	نهراسیم: نترسیم

صفحه‌ی ۹۴ و ۹۵ کتاب‌درسی

اصلا

زیبا / نعمت / مقدس / باقی / صبور / زرخیز / رونق / گسترده / علم / حافظ / پرورد / خیام / بوعلی سینا / زادگاه / طمع / حریص / زور / نهراسیم / حفظت

صفحه‌ی ۹۴ و ۹۵ کتاب‌درسی

معنی آیات

آه ایران عزیز!
 سرزمین زرخیز!
 تو چه زیبا هستی!
 چه فریبا هستی!

ای ایران عزیز! ای سرزمینی که پر از نعمت و برکت هستی.
 تو بسیار زیبا هستی.

که برآزنده تر از هر نامی است	هست نعمت، بسیار	از دو سو بر دریا
تا جهان باقی و دریا و خلیج	توی دریای خزر	راه خود باز کنی.
باقیست.	یا که در آب خلیج،	سر به دریا زده‌ای
	که بود نام دل انگیزش فارس	پا به دریا کردی.
	نام زیبای مقدس،	توی دریاهایت

از بالا و پایین (شمال و جنوب) به دریا راه داری. مثل این که سر و پای خود را درون آب کرده‌ای. در دریای خزر و خلیج فارس نعمت‌های فراوانی وجود دارد. نام این خلیج مقدس است و تا دنیا باقی است، نام خلیج فارس نیز باقی است.

سرزمین زرخیر!	مردمی خوب و صبور	آه ایران عزیز!
	عاشق میهن خود	داده‌ای جای در آغوش خود
	عاشق کشور ایران عزیز	این مردم خوب

ای ایران عزیز! در سرزمین تو مردمی خوب و باحوصله زندگی می‌کنند که عاشق کشور و سرزمین حاصل خیز خود هستند.

زاد و پرورد به دامن، خیم	علم و دانش گسترد	سرزمینی که به فرهنگ جهان
	مولوی، سعدی و حافظ پرورد	خدمت کرد
زاد بیرونی را، بوعلی سینا را	زاد فردوسی را	به هنر رونق داد

شاعرانی مانند مولوی، سعدی، حافظ و فردوسی و دانشمندانی چون خیم، ابوریحان بیرونی، بوعلی سینا در ایران به دنیا آمدند و با علم و دانش و هنر خود به پیشرفت فرهنگ و علم دنیا خدمت کرده‌اند.

مال ما، یک یک ایرانی هاست

با دهان های حریص

نهراسیم برای حفظت

که اگر خواب بمانیم،

ز خطر یا مشکل

ز ما می گیرند

می ربایند به زور

آن چه داریم و برای خود ماست

ای زمین پاکان

زادگاه مردان

خاک پاک ایران

که همه چشم طمع دوخته اند

به همه نعمت هاش

بزرگان باشیم، طمع کاران تمام نعمت هایی را که مربوط به یک یک ما ایرانی هاست، با زور از ما می گیرند. ما برای حفظ خاکی که زادگاه ماست از هیچ خطر و مشکلی ترس نداریم.

آه ایران عزیز!

سرزمین زرخیز!

تو چه زیبا هستی!

چه فریبا هستی!

عباس یسینی شریف

ای ایران عزیز، تو سرزمینی هستی که سرشار از نعمت و برکت هستی. تو بسیار زیبایی.

صفحه ۹۶ کتاب درسی

درست و نادرست

- ۱- کشور ایران، از شمال و جنوب به دریا ختم می شود. درست
- ۲- ایران زادگاه دانشمندان و شاعران بسیاری است. درست

صفحه ۹۶ کتاب درسی

درک مطلب

- ۱- به نظر شاعر، کشور ایران چگونه به رونق و پیشرفت علم، خدمت کرده است؟ با کمک شاعرانی چون مولوی سعدی، حافظ و فردوسی و دانشمندانی مانند خیام، بیرونی و بوعلی سینا.
- ۲- وظیفه‌ی دانش‌آموزان در سربلندی کشور ایران چیست؟ آموختن علم، دانش و اخلاق
- ۳- نام دریا و خلیج معروف ایران چیست؟ دریای خزر و خلیج فارس

صفحه ۹۶ کتاب درسی

واژه‌آموزی

حالاتو بگو:

- شمعدان، یعنی جای شمع.
- گلدان، یعنی جای گل.

صفحه ۹۷ کتاب درسی

پیام‌ور و بگو

به نوشته‌هایی که برای بیان عواطف و احساسات به کار می‌رود و اغلب دارای وزن و آهنگ است، «شعر» می‌گویند. خواندن شعر به روح انسان آرامش می‌دهد. کشور ایران شاعران بزرگی دارد، مثل فردوسی، حافظ، سعدی، مولوی و

بهتان: تهمت، به دروغ چیزی را به کسی نسبت

دادن

صنعت: فن و حرفه

احسان: نیکوکاری، نیکی کردن

حالیا: اکنون، حالا، اینک

ملک: سرزمین، کشور، آب و خاک

گریزان بودن: فرار کردن از کسی یا چیزی،

بیزار بودن

نیاکان: گذشتگان، پدران

شریف: بزرگوار، دارای ارزش و اعتبار

صفحه ۱۰۱ کتاب درسی

بخوان و حفظ کن

وطن

ملک ایران یکی گلستانست
ما گل سرخ این گلستانیم

سرزمین ایران مانند باغی پر از گل است و هر یک از ما،
گل‌های این باغ زیبا هستیم.

ما همه کودکان ایرانیم
مادرِ خوش را نگهبانیم

ما فرزندان ایران هستیم و ایران مانند مادر ماست. ما از مادر
خود مراقبت می‌کنیم.

چون نیاکانِ باستانی خوش
راست‌گوی و درست‌پیمانیم

مانند اجداد خود، راست‌گو، خوش‌قول و وفادار هستیم.

کار ما ورزش است و خواندن درس
همه از تنبلی گریزانیم

وظیفه‌ی ما درس خواندن و کار کردن و ورزش کردن است.
ما تنبلی را دوست نداریم.

همه پاکیم و راست‌گوی و شریف
بی‌خبر از دروغ و بُهتانیم

ما انسان‌های پاک و شریف و بزرگواری هستیم و از دروغ و
تهمت دوری می‌کنیم.

همه در فکر ملت و وطنیم
همه در بند دین و ایمانیم

همه‌ی ما به فکر مردم و سرزمین ایران هستیم. همه‌ی ما
معتقد و پای‌بند دین و ایمان هستیم. (مردم مؤمنی هستیم.)

حالیا، بهر افتخار وطن
ما شب و روز درس می‌خوانیم

اکنون برای سربلندی کشور خود، شب و روز درس می‌خوانیم

هنگی اهل صنعت و هنریم
هنگی اهل خیر و احسانیم

ما دانش‌آموزان، هنرمند و اهل کار و علم هستیم و سعی
می‌کنیم به همه نیکی و خوبی کنیم.

محدثی بار انگلستان

دلاورانه: شجاعانه

○ بخوان و بیندیش

حلوا: نوعی خوراکی که به وسیله‌ی آرد و روغن و شکر تهیه می‌شود.
شبیبه: مانند، مثل

قل خوردن: غلتیدن، چرخیدن دور خود روی زمین

○ حکایت

ارزن: دانه‌ی ریز و براق خوراکی که غذای بعضی پرندگان است.

مشورت: نظر دیگران را خواستن

مرزنشینان: کسانی که در مناطق مرزی کشور زندگی می‌کنند.

گنجینه: گنج

ملی: مربوط به همه‌ی مردم کشور

همبستگی: همراهی، همدلی، اتحاد

اتحاد: یکی شدن

رزمنده: جنگجو، مبارز

دفاع: نگاهداری و محافظت، تلاش برای حفظ

خود در برابر دشمن، نگهبانی و مراقبت

صفحه‌ی ۱۰۲ و ۱۰۳ کتاب درسی

املا

موضوع درس / رسم / دقیقه‌ای / گفت‌وگو / نمایندگی / هم‌فکری / بحث / نخست / جغرافیا / مناطق مرزی /
نگهبان اصلی / مرزنشینان / گذشته / محلی / گنجینه‌ای با ارزش / زبان ملی / حفظ میهن / بااهمیت / پیشرفت /
زمینه‌های علمی / صنعت / معروف / همبستگی / پاسداری / تکیه / رهبر / اتحاد / موفق / اعضای گروه / رزمندگان /
صحبت / دفاع مقدس / شجاعانه / شهیدان / مصطفی اردستانی / عباس دوران / دلاورانه / علاقه / وظیفه / همدلی /
همکاری / خویش

صفحه‌ی ۱۰۴ کتاب درسی

درست و نادرست

۱- زبان فارسی، زبان ملی ایرانیان است. درست

۲- شهید عباس دوران از شهدای نیروی دریایی است. نادرست

صفحه ۱۰۴ کتاب درسی

درک مطلب

۱- دانش‌آموزان برای سربلندی میهن خود چه وظیفه‌ای دارند؟ با درس خواندن باعث پیشرفت در زمینه‌های علمی، فنی، کشاورزی و ... شوند.

۳- به نظر گروه «جغرافیا» نگهبانان اصلی وطن چه کسانی هستند؟ همه‌ی کسانی که در مناطق مرزی میهن

زندگی می‌کنند.

صفحه ۱۰۴ کتاب درسی

واژه‌آموزی

حالا تو بگو:

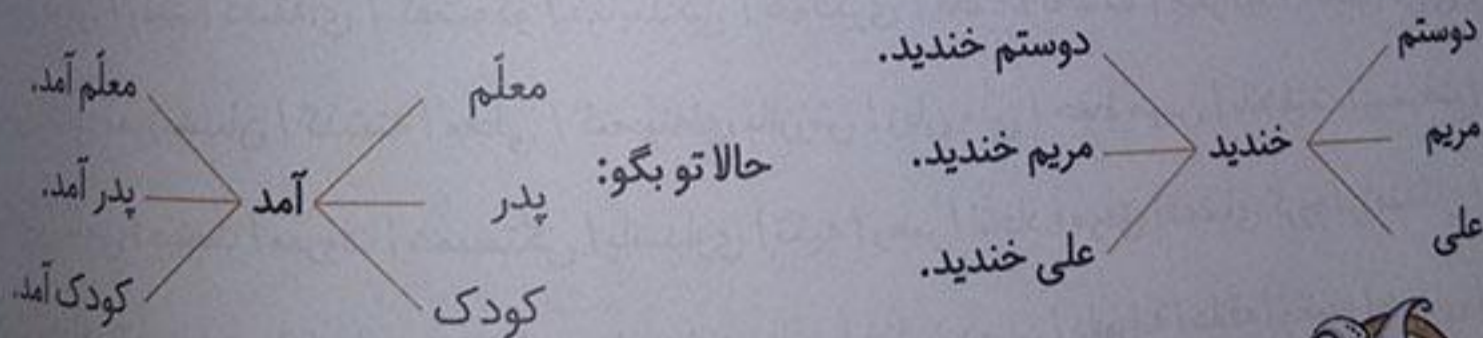
- نانوا کسی که نان می‌پزد و نانوايي محل کار اوست.
- قصاب کسی که گوشت می‌فروشد و قصابی محل کار اوست.
- برآز کسی است که پارچه می‌فروشد و برآزی محل کار اوست.

صفحه ۱۰۵ کتاب درسی

پیام‌ور و بگو

هرگاه قسمت اول جمله را تغییر دهیم، می‌توانیم جمله‌های جدید بسازیم. مثال:

صفحه ۱۰۷ کتاب درسی

درک و دریافت

- ۱- چرا هر سال، روز آزادی خرمشهر را جشن می‌گیرند؟ چون روزی است که دشمن از ما شکست خورد.
- ۲- پدر بزرگ امیر چه ویژگی‌هایی داشته است؟ با توجه به متن دو ویژگی او را بگو. شجاعت و میهن‌پرستی
- ۳- کلمه‌ی «آنجا» در بند دوم متن، به کجا اشاره می‌کند؟ روی میز
- ۴- کلمه‌ی «اینجا» در انتهای متن، به کجا اشاره می‌کند؟ کوچه

واژه‌نامه

افق: کنار آسمان، اطراف آسمان
 پهناور: گسترده، وسیع
 می‌خیزد: بلند می‌شود
 کمبود: رنگ آبی تیره

اصلا

غوطه زدن: شناور شدن در آب

دل‌گشا: جایی بزرگ که چشم‌انداز زیبا دارد،

خوش‌منظره و باصفا

صفحه ۱۱۰ و ۱۱۱ کتاب درسی

افق آینه / پهناور / صورت آسمان / خنده‌ی گرم و روشن / موج / می‌خیزد / کبود / نوازش / ساحل بی‌خیال /
 خواب‌آلود / غوطه / آب زلال / دل‌گشا

معنی ابیات

صفحه ۱۱۰ و ۱۱۱ کتاب درسی

دریا

خنده‌ی گرم و روشن خورشید
 بر تن سرد آب می‌ریزد
 موج از پشت موج می‌آید
 موج در پیش موج می‌خیزد

گرما و روشنی خورشید به آب سرد دریا می‌تابد و آن را گرم می‌کند. موج‌های دریا، پشت سر هم بالا و پایین می‌شوند.

هر کجا چشم می‌رود آب است
 از افق تا افق، همه دریاست
 آب آینه‌ای است پهناور
 صورت آسمان، در آن پیدااست

دریا آنقدر بزرگ است که از این طرف آسمان تا آن طرف آسمان را گرفته است. دریا، مثل آینه‌ای بزرگ است که عکس آسمان در آن پیدااست.

می‌شوم شاد و می‌زنم غوطه
 مثل ماهی، میان آب زلال
 آسمان دل‌گشا و دریا رام
 زندگی مهربان و من خوش‌حال

محمود کیانوش

خوش‌حالم، چون زندگی با من مهربان است. از خوش‌حالی مثل یک ماهی در آب آرام و شفاف دریا شنا می‌کنم.

می‌کشد آب، دامنش را نرم
 بر تن پاک ماسه‌های کبود
 می‌برد لذت از نوازش آب
 ساحل بی‌خیال خواب‌آلود

آب دریا، خود را مثل دامن نرم روی ماسه‌های ساحل می‌کشد هنگامی که آب دریا به ساحل می‌خورد، ساحل از لذت آن لذت می‌برد و بی‌خیال و آرام به خواب می‌رود.

صفحه ۱۱۲ کتاب درسی

درست و نادرست

- ۱- نور خورشید باعث شوری آب دریا می شود. نادرست
- ۲- موج ها به آرامی ماسه های ساحل را می شویند. درست

صفحه ۱۱۲ کتاب درسی

درک مطلب

- ۲- هنگام شنا کردن در دریا، چه نکاتی را رعایت می کنی؟ در مناطقی شنا می کنم که ممنوع نباشد. به توصیه های غریق نجات گوش می دهم.
- ۳- چرا شاعر دریا را به آینه تشبیه کرده است؟ چون در دریا صورت آسمان را می بینیم.

صفحه ۱۱۲ کتاب درسی

واژه آموزی

حالاتو بگو:

- من دندان دارم؛ اما شانه دنداندارد.
- من دهان دارم؛ اما غار دهانه دارد.
- من پا دارم؛ اما میز پایه دارد.
- من دست دارم؛ اما صندلی دسته دارد.

صفحه ۱۱۳ کتاب درسی

یاموز و بگو

گاهی شاعران و نویسندگان برای زیباتر کردن شعر و نوشته ی خود، از شباهت استفاده می کنند. یعنی چیزی را به چیز دیگر تشبیه می کنند. مثلاً «سبزه ها مثل فرش هستند.» «رنگین کمان مانند گنبد است.» تو می توانی نمونه ی دیگری بگویی؟ من مثل ماهی در آب دریا غوطه می زنم.

○ بخوان و حفظ کن

وزان: وزنده

جوشان: جوشنده

مژده: خبر خوب

آوا: صدا

غرش: صدای بلند و ترسناک

زوزه: صدای بعضی از حیوانات

کرگدن: جانوری خیلی بزرگ با پوست کلفت و

یک یا دو شاخ روی پوزه

حاشیه: کناره، گوشه

مواد سمی: موادی که به بدن ضرر می‌رساند.

صفحه‌ی ۱۱۴ و ۱۱۵ کتاب‌درسی

اصلا

پناه / صدای آرام / نسیم / غرش / زوزه‌ی جانوران / سکوت جنگل / هواپیما / می‌گذرد / کرگدن‌ها / آبتنی /
حاشیه / تفریح / استراحت / بگویند / معلوم / تخت‌خواب / کاغذ / مواد سمی / می‌شوید / ممکن / ویران / محل /
حفظ / مراقب / مواظبت / غیر از / هیچ‌کس

صفحه‌ی ۱۱۶ کتاب‌درسی

درست و نادرست

- ۱- جنگل‌ها باعث از بین رفتن مواد سمی هوا می‌شوند. درست
- ۲- تنها صدایی که در جنگل شنیده می‌شود، غرش حیوانات است. نادرست

صفحه‌ی ۱۱۶ کتاب‌درسی

درک مطلب

- ۱- منظور نویسنده از «فرش سبز» چیست؟ جنگل
- ۲- تو برای حفظ جنگل‌ها چه می‌کنی؟ در جنگل آتش روشن نمی‌کنم و آشغال نمی‌ریزم. بر روی تنه‌ی درخت‌ها چیزی نمی‌نویسم و شاخه‌های آن‌ها را نمی‌شکنم.

۳- توایند جنگل چیست؟ اکسیژن مورد نیاز انسان‌ها و موجودات دیگر از جنگل فراهم می‌شود. مواد سستی هوا از بین می‌رود. جلوی حرکت خاک را می‌گیرد.

صفحه ۱۱۶ کتاب درسی

واژه‌آموزی

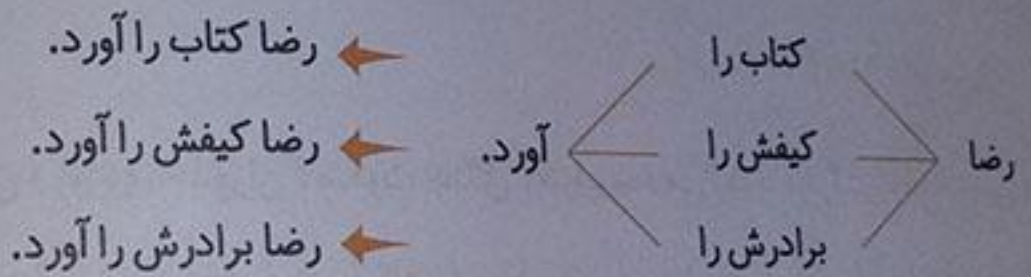
- نگاه غمناک یعنی نگاهی که غم دارد.
- زخم دردناک یعنی، زخمی که درد دارد.

صفحه ۱۱۷ کتاب درسی

پیام‌ور و بگو

با عوض کردن یک بخش از جمله، می‌توان جمله‌های جدید با معنای جدید ساخت. مثال:

حالات بگو:

بخوان و حفظ کن

صفحه ۱۱۸ کتاب درسی

بهاران

چشمه‌ای جوشان برآمد
بر دل صحرا روان شد

باز هم باد بهاری
شادمان هر جا وزان شد

دوباره باد بهاری شاد و خوش حال در همه جا شروع به وزیدن کرد. با آغاز بهار، چشمه‌ای در دل صحرا شروع به جاری شدن کرد.

شادمان پر می‌کشاید
گاه این سو، گاه آن سو

پرستو از شادی آمدن بهار، به این سو و آن سو پرواز می‌کند.

از بهار سبز و خرم
برده می‌آرد پرستو

پرستوی زیبا با آمدنش، خیر آمدن بهار را می‌دهد.

از سر شاخ درختان
می‌رسد آوای بلبل

یونک
رنگی

در فصل بهار، صدای آواز بلبل از میان شاخ و برگ درختان
به گوش می‌رسد.

می‌کشد دست نوازش
شاپرک بر چهره‌ی گل

شاپرک روی گل‌های بهاری می‌نشیند و آن‌ها را نوازش
می‌کند.

شگفتی: تعجب

شگفت‌انگیز: عجیب

○ حکایت

مجازات: تنبیه

○ نیایش

حمد: ستایش، شکرگزاری، ستودن

کردگار: خداوند، آفریدگار

یکتا: تنها، بی‌مثل و مانند

باد: فعل است به معنی «باشد»

شوق: آرزو

توفیق: موفقیت

خیر: خوبی

باب: بخش، قسمت، گونه

نهاد: قرار داد (فعل است)

معمولاً: بیش‌تر وقت‌ها

آراسته‌اند: آرایش کرده‌اند، زیبا و مرتب کرده‌اند.

بی‌نهایت: بدون پایان

سراغ: به دنبال کس یا چیزی بودن

عظیم: بزرگ

گسترده: وسیع، بزرگ

فضایی: مربوط به فضا

آفرینش: آفریدن، خلقت

○ بخوان و بیندیش

لیز خورد: سُر خورد، لغزید

عنکبوت: نوعی حشره که تار می‌تند.

لغزنده: لیز

مخفی: پنهان

محافظة: مراقبت، نگه‌داری

اصلاً

صفحه‌ی ۱۲۰ و ۱۲۱ کتاب درسی

رخت خواب / روی پشت‌بام / پهن / لذت / معمولاً / آسمانِ صاف / ستاره‌ها / درخششِ زیبایی / آراسته / نقطه‌های نورانی / چشمک می‌زنند / خیره می‌شوند / وصل کردن / شکل‌های جالب / غرق تماشا / هیجان‌انگیز / بی‌نهایت / سراغ / خوابیده است / هرگز / مشغول نورافشانی / روبه‌روی خورشید / احوال‌پرسی / بدون حرکت / هدیه‌ی خداوند / چرخشِ عظیم / باشکوه / حال عجیب / چه‌قدر / گسترده / وسیع / معلوم / مسافرتِ فضایی / اشتیاق / نشاط / عظمت / تشکر / غرق / سفرِ خیالی

صفحه ۱۲۲ کتاب درسی

خوبتر و نادرست

- ۱- یک سال طول می‌کشد تا زمین یک بار دور خود بچرخد. نادرست
- ۲- خورشید یک سیاره‌ی در حال حرکت است. نادرست

صفحه ۱۲۲ کتاب درسی

درک مطلب

- ۱- چرا در طول روز خورشید را می‌بینیم؟ چون زمین روبه‌روی خورشید قرار می‌گیرد.
- ۲- از مشاهده‌ی آسمان باشکوه و زیبا به یاد چه می‌افتی؟ به یاد قدرت و توانایی خداوند
- ۳- داستان چشم‌های آسمان در چه فصلی اتفاق افتاد؟ تابستان

صفحه ۱۲۲ کتاب درسی

واژه‌آموزی

هلا نوبگو:

- دامن، لباس زنانه است.
- کشتی، ورزش مردانه است.

صفحه ۱۲۳ کتاب درسی

بیاور و بگو

هنگام یادداشت‌برداری، باید چیزهایی را که می‌بینیم، می‌شنویم یا می‌خوانیم، بنویسیم. با مرتب کردن یادداشت‌های خود، می‌توان گزارش یا خاطرات خود را نوشت. بسیاری از نویسندگان بزرگ، با استفاده از یادداشت‌های خود کتاب نوشته‌اند.

صفحه ۱۲۶ کتاب درسی

درک و دریافت

- ۱- حلزون چگونه راه می‌رود؟ مایع لغزنده‌ای روی زمین می‌پاشد و روی آن می‌خزد.
- ۲- آیا عنکبوت و ملخ، مهربان بودند؟ برای پاسخ خود، دو دلیل از متن بیاورید. بله؛ چون به خاطر رفتار بدشان از حلزون معذرت‌خواهی کردند. همچنین وقتی که خروس به حلزون نوک زد و بعد از حلزون خبری نشد، ناراحت شدند و گریه کردند.

- ۳- کلمه‌ی «این» در بند ششم، به چه کسی اشاره دارد؟ حلزون
- ۴- کلمه‌ی «این کار» در بند هفتم، به چه کاری اشاره دارد؟ لیز کردن زمین

صفحه ۱۲۸

نیایش

آشنا کرد چشم من به کتاب
داد توفیق خیرم از هر باب

خند بر کردگار یکتا باد
که مرا شوق درس خواندن داد

مرا با کتاب آشنا کرد و از هر بخشی از کتاب به من خیر داد
خیر رساند. (هر بخش کتاب خیر و خوبی به انسان می‌رساند)

خدای بی‌مثل و مانند را شکر می‌کنم که به من آرزو و میل
درس خواندن داد.

بجز
مهرزا

در سر من هوای درس نهاد
در دل من محبت استاد

علاقه به درس را در وجود من قرار داد و دل مرا نسبت به استاد و معلم
مهربان کرد. (باعث شد درس خواندن و معلم را دوست داشته باشم.)

فعالیت‌های درس (املا و واژه‌آموزی)

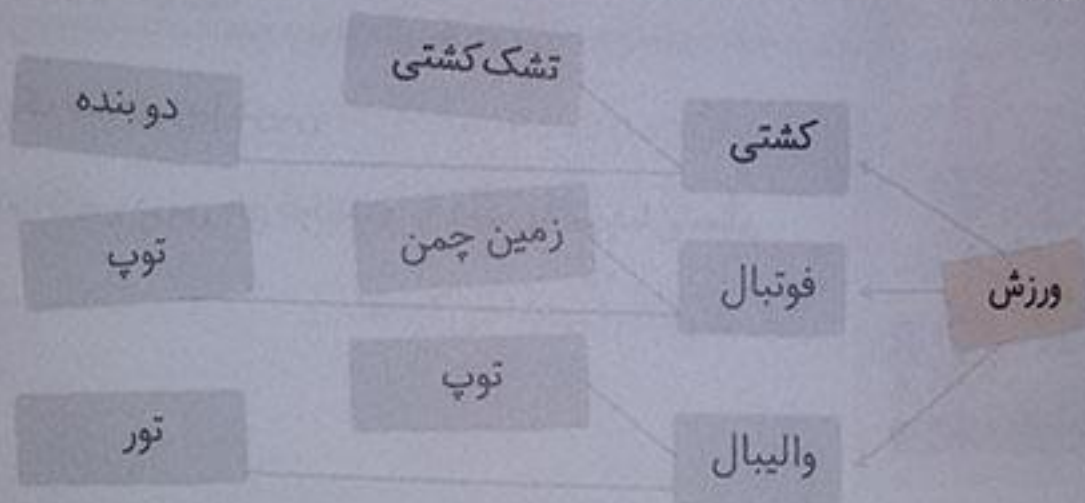
کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

اطراف - صف - ایستگاه - مغازه - فضای سبز - نمازخانه - معرفی -
دروازه‌بان - خاطره - لحظه - فرصت

کلمه‌یک از کلمه‌های بالا در متن درس وجود دارد، آن‌ها را بنویس.

اطراف - صف - فضای سبز - معرفی - دروازه‌بان - لحظه

با دیدن کلمه‌ی زیر، چه کلمه‌هایی را به یاد می‌آوری، آن‌ها را بنویس.

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌وز و بگو)

متن درس را بخوان و کلمه‌های خواسته شده را پیدا کن و بنویس.

کلمه‌هایی که یکی از شکل‌های «ص» را دارند.	کلمه‌هایی که «ط» دارند.	کلمه‌هایی که «ظ» دارند.
صف	اطراف	عظمت
خاصی	خاطرات	نظر، لحظه

۲ مشخص کن هر زنبور روی کدام گل می‌تواند بنشیند.

ان

ات

ها

صفحه ۱۰ کتاب درس

هنر و سرگرمی

۲ برای تصویر یک جمله‌ی زیبا بنویس.

دانش‌آموزان در کلاس درس می‌خوانند و با دقت به سخنان معلم گوش می‌دهند.

۳ جدول را کامل کن.

۲. مکانی برای خرید در هر محله

۴. نام دیگر دکان

۶. همان نام‌نویسی است.

۱. در مسجد می‌خوانند.

۳. مغازه‌ی شیرینی‌فروشی

۵. نام دیگر پارک

تغذیه به تصویرها نگاه کن و درباره‌ی هر یک از آن‌ها، دو جمله بنویس.

۱- دانش‌آموزان پایه‌ی سوم برای رفتن به پارک با نظم از دبستان خارج شدند.

۲- آن‌ها به همراه مربی خود سوار اتوبوس شدند.

۱- پس از رسیدن به پارک، دانش‌آموزان یکی یکی از سرویس پیاده شدند.

۲- دانش‌آموزان مواظب بودند به گل‌ها و درختان صدمه نزنند.

۱- دانش‌آموزان به همراه مربی خود در قسمت‌های مختلف پارک حرکت کردند.

۲- همه‌ی دانش‌آموزان به حرف‌های مربی خود گوش می‌دادند و طبیعت را تماشا می‌کردند.

فعالیت‌های درس (املا و واژه‌آموزی)

۲. کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

حرفه‌ای - تعطیلی - جلب - محلّ مخصوص - ماهرانه - نام‌نویسی

آن‌ها را در درس پیدا کن و از روی جمله‌هایی که این کلمه‌ها، در آن به کار رفته‌اند، با خطّ خوانا بنویس.
حرفه‌ای: برای ورزش کردن به صورت حرفه‌ای، اول رشته‌ی ورزشی مورد علاقه‌ی خود را انتخاب کنید.

تعطیلی: آن روز، بعد از تعطیلی مدرسه همراه دوستم به طرف خانه راه افتادیم.

جلب: جلوی در، نوشته‌ای نظرم را جلب کرد: «به فرزندان خود شنا بیاموزید.»

محلّ مخصوص: کفش‌ها و لباس‌هایمان را در محلّ مخصوص گذاشتیم.

ماهرانه: بعضی از آن‌ها بسیار ماهرانه شنا می‌کردند.

نام‌نویسی: پس از صحبت‌های مربّی شنا، در دوره‌ی آموزشی نام‌نویسی کردم.

۳. مانند نمونه کامل کن.

راستگو ← دروغگو روز ← شب گرم ← سرد غروب ← طلوع

فعالیت‌های درس (املا، پیاموز و بگو)

۱. با توجه به متن درس، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

فردای آن روز به استخر رفتم. جلوی در نوشته‌ای نظرم را جلب کرد. «به فرزندان خود شنا بیاموزید.» پس از صحبت‌های مربّی شنا در دوره‌ی آموزشی نام‌نویسی کردم و نزد ایشان به تمرین شنا پرداختم.

۲. جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب تکمیل کن.

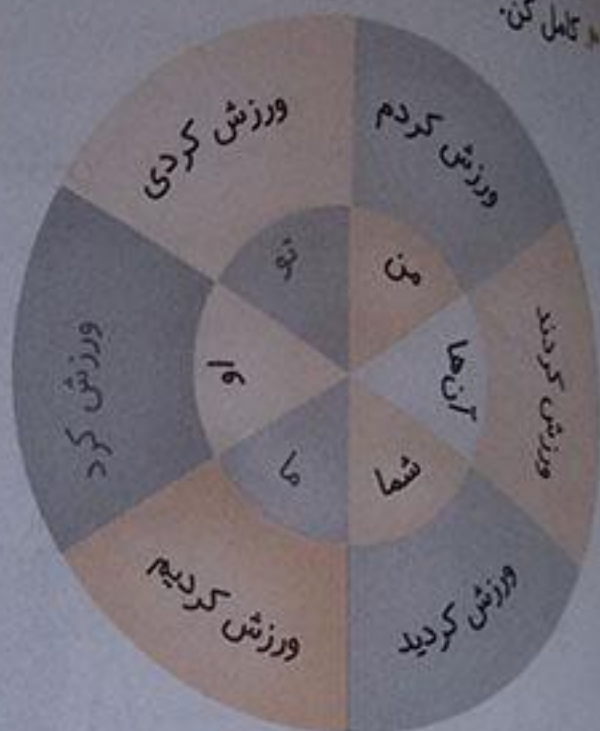
ثبت نام - پاییزی - ماهرانه - صورت

(الف) باران پاییزی از شب گذشته آغاز شده بود.

(ب) برای ورزش کردن به صورت حرفه‌ای، اول رشته‌ی ورزشی را انتخاب کنید.

(ج) تصمیم گرفته‌ام امروز در کلاس آموزش شنا ثبت نام کنم.

تامل کن

صفحه ۱۴ کتاب درسی

هنر و سرگرمی

برای این جدول، پرسش‌های مناسب بنویس.

- ۱- محلّ شنا کردن
- ۲- محلّ ملاقات بیمار با پزشک
- ۳- محلّ درس خواندن
- ۴- محلّ نماز خواندن
- ۵- محلّ نگهداری کتاب
- ۶- محلّ بستری کردن بیماران

۶	۵	۳	۱
ب	ک	ک	ا
ی	ت	ل	س
م	ا	ا	ت
ا	ب	س	خ
ر	خ	۴	ر
س	ا	م	۲
ت	ن	س	م
ا	ه	ج	ط
ن		د	ب

به این تصویرها نگاه کن و درباره‌ی موضوع آن‌ها، یک بند بنویس.

دو لک لک تصمیم گرفتند در بالای دودکش ساختمانی لانه‌ی خود را بسازند.

آن‌ها با کمک هم و با جمع کردن شاخه‌های نازک درختان، کم کم لانه را ساختند و با هم در آن جا زندگی کردند.

۱. جمله‌های سمت راست را بخوان. اگر درست نیستند، شکل صحیح آن‌ها را در سمت چپ بنویس.

من از تماشای منظره‌های زیبا لذت می‌برید. ← من از تماشای منظره‌های زیبا لذت می‌برم.

آن‌ها در مسافرت، تجربه‌های خوبی به‌دست آوردند.

تو و علی نقاشی‌های زیبایی می‌کشیدیم. ← تو و علی نقاشی‌های زیبایی می‌کشیدید.

او در جنگل زندگی می‌کنند. ← او در جنگل زندگی می‌کند.

تو چقدر خوب شنا می‌کنم. ← تو چقدر خوب شنا می‌کنی.

متن زیر را با دقت بخوان و اطلاعاتی را که به صورت آشکار در آن گفته شده است، مانند نمونه بنویس.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی یکی از نهادهای فرهنگی است که برای حفظ و رشد زبان فارسی، تلاش می‌کند. یکی از وظایف این نهاد، ساختن واژه‌های فارسی، به جای کلمه‌های خارجی است. مثلاً فرهنگستان، واژه‌ی فارسی «رایانه» را به جای کلمه‌ی خارجی «کامپیوتر»، قرار داده است.

اطلاعات آشکار متن:

- ۱- فرهنگستان زبان و ادب فارسی یک نهاد فرهنگی است.
- ۲- فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای حفظ و رشد زبان فارسی، تلاش می‌کند.
- ۳- یکی از وظایف این نهاد، ساختن واژه‌های فارسی، به جای کلمه‌های خارجی است.
- ۴- فرهنگستان، واژه‌ی فارسی «رایانه» را به جای کلمه‌ی خارجی «کامپیوتر» قرار داده است.

فعالیت‌های درس (املا و واژه‌آموزی)

۱. کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

هفته‌ی گذشته - دامنه‌ی کوهی - فضای سبز - یادداشت - هم‌فکری - ماهرانه - گزارش -
صاف - محیطی سالم - عادت - آشغال و زباله - جوی آب - باعث

کدامیک از کلمه‌های بالا در متن درس وجود دارد، آن‌ها را بنویس.

هفته‌ی گذشته - دامنه‌ی کوهی - یادداشت - هم‌فکری - گزارش - محیطی سالم - عادت - آشغال و زباله -
جوی آب - باعث

۲. مانند نمونه کامل کن.

درس ← مدرسه ربط ← ارتباط شکر ← تشکر

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌ور و بگو)

۱. عبارت‌های زیر از متن درس انتخاب شده‌اند. هر عبارت را مانند نمونه با نشان «ی» یا «ـ» کامل کن و در جدول بنویس.

هفته گذشته - همراه آموزگار - دامنه کوه - گزارش گروهی - نماینده گروه - پونه‌ها وحشی -
مطالب ما - غرق شادی

ـ	ی
همراه آموزگار	هفته‌ی گذشته
گزارش گروهی	دامنه‌ی کوه
مطالب ما	نماینده‌ی گروه
غرق شادی	پونه‌های وحشی

این بند را از شکل گفتاری به نوشتاری تبدیل کن.

مسعود گزارشش رو خوندا. اون گفت: بچه‌هایی که به کوه اومده بودن، شاد بودن. چون اونجا پاکیزه بود و هوای خیلی خوبی هم داشت. مسعود گزارش خود را خواندا. او گفت: بچه‌هایی که به کوه آمده بودند. شاد بودند؛ چون آن جا پاکیزه بود و هوای خیلی خوبی هم داشت.

صفحه ۲۰ کتاب درسی

هنر و سرگرمی

جمله‌های ناتمام زیر را کامل کن.

- برای گردش علمی به دامنه‌ی کوهی رفتند.

- ما انسان‌ها علاوه بر خانه، باید محله و شهر خود را هم پاکیزه نگه داریم.

- هوای آلوده باعث بیماری می‌شود.

با توجه به محیط اطراف خود، جدول زیر را کامل کن.

آلوده‌کننده‌های آب	آلوده‌کننده‌های هوا
۱- زباله‌های خانگی که به رودخانه ریخته می‌شود.	۱- دود اتومبیل‌ها
۲- زباله‌های بیمارستانی که به رودخانه ریخته می‌شود.	۲- دود بخاری خانه‌ها
۳- مواد نفتی و روغنی	۳- دود کارخانه‌ها

صفحه ۲۱ کتاب درسی

نگارش

به این تصویرها نگاه کن و درباره‌ی موضوع آن، یک بند بنویس.

رضا پسر پاکیزه و تمیزی است. او هر روز که از خواب بیدار می‌شود، دست و صورت خود را با آب و صابون می‌شوید. او دندان‌های خود را مسواک می‌زند، چون می‌داند که مسواک زدن از پوسیدگی دندان‌ها جلوگیری می‌کند. او با برس مخصوص خود موهای سرش را شانه می‌زند. رضا به نظافت خود خیلی اهمیت می‌دهد.

۱. پنج جمله از متن درس پیدا کن که کلمه‌های زیر در آن‌ها آمده است. سپس از روی جمله‌ها بنویس.

بی‌صبرانه - ترقه‌ها - آزرده - ضبط - زیان‌آور

بی‌صبرانه: بچه‌های کلاس سوم، بی‌صبرانه منتظر مرتبی بهداشت بودند.

ترقه‌ها: نرگس گفت: «صدای گوش خراش ترقه‌ها و فشفسه‌ها را فراموش کردی؟»

آزرده: خانم مرتبی گفت: «بچه‌های خوب من! هر گونه صدایی که انسان را آزرده و ناراحت کند، آلودگی صوتی است.»

ضبط: آلودگی صوتی مانند صدای هواپیما، بوق اتومبیل‌ها، صدای بلند تلویزیون و ضبط صوت بعضی ماشین‌ها.

زیان‌آور: خانم مرتبی از بچه‌ها تشکر کرد و گفت: «چون این صداها زیان‌آور، شنوایی کودکان را کاهش می‌دهند و به سلامت آنان آسیب می‌رسانند، همین موضوع را برای روزنامه دیواری انتخاب می‌کنیم.»

۲. مانند نمونه، به آخر این کلمه‌ها («ای» یا «ی») اضافه کن و در جدول بنویس.

شنیده - بهداشت - روزنامه - گروه - کلاس - صوت - دامنه - خواسته

ای	ی
فیروزه‌ای	زیادی
شنیده‌ای	بهداشتی
روزنامه‌ای	گروهی
دامنه‌ای	کلاسی
خواسته‌ای	صوتی

این کلمه‌ها تو را به یاد چه چیزهایی می‌اندازد؟

روزنامه دیواری

انتخاب موضوع، تصویر، نوشته،
یادداشت، هم‌فکری، گزارش

آلودگی صوتی

صدا، گوش، ضبط صوت، بوق اتومبیل،
شنوایی، بلندگوی میوه‌فروش

صفحه‌ی ۲۳ کتاب درسی

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌ور و یگو)

کلمه‌ها را با حروف مناسب کامل کن.

صف	آلودگی صوتی
مواظب	منتظر
ضبط	ترنم
	کم‌شنوایی

این متن را بخوان و مانند نمونه، هر جا که لازم است نشانه‌های نقطه (.)، علامت سؤال (?)، گیومه (« »)،
دو نقطه (:) و علامت بیان عاطفه و تعجب (!) بگذار.

معلم گفت (:): «باید مواظب اندام‌های حسّی خود باشیم» (.)

علی با تعجب پرسید (:): «اندام حسّی یعنی چه» (?)

معلم در پاسخ گفت (:): «چه سؤال خوبی!» حالا دفترهای خود را باز کنید تا تصویرهای اندام‌های حسّی را
داخل آن بچسبانیم و درباره‌ی آن‌ها گفت‌وگو کنیم» (.)

صفحه‌ی ۲۴ کتاب درسی

هنر و سرگرمی

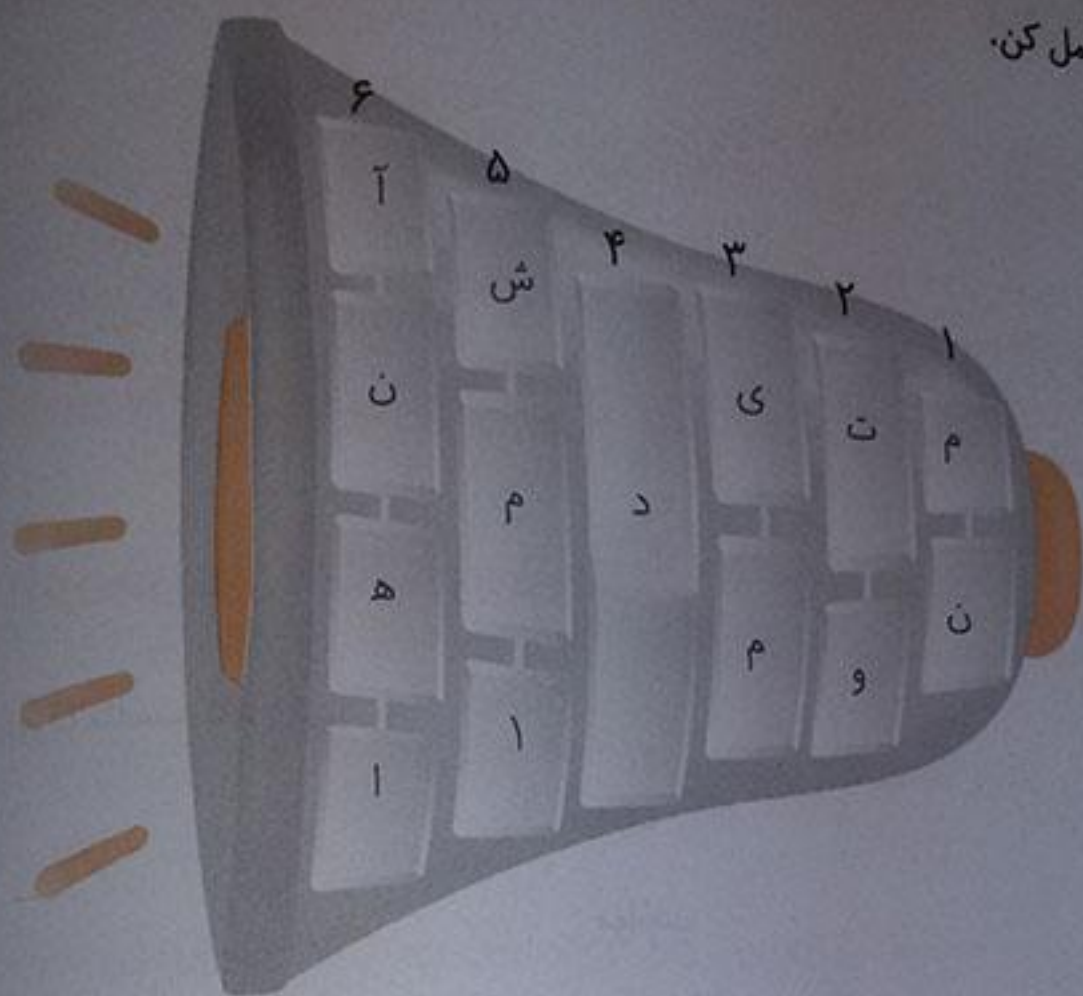

دو جمله بنویس که در آن‌ها دو کلمه‌ی «این» و «آن» آمده باشد.

این: این اشغال‌ها را چه کسی ریخته است؟

آن: اطراف آن لانه تمیز است.

۳. جدول را کامل کن.

۱- آلودگی صوتی ایجاد نمی‌کنم.

۲- صدای بلند را دوست نداری.

۳- ما در کلاس ساکت هستم.

۴- او آرام صحبت می‌کند.

۵- در حیاط بی‌سر و صدا بازی می‌کنید.

۶- با صوت خوش، قرآن می‌خوانند.

نگارش

صفحه ۲۵ کتاب درسی

الف) نوشته‌های زیر را بخوان و بگو کدام یک از آن‌ها، یک بند صحیح است. بند اول

۱- بدن در طول روز فعالیت زیادی می‌کند، پس تعجبی ندارد، اگر شب‌ها بخواهد استراحت کند، چون شما در حال رشد هستید، بیشتر از بزرگ‌ترها نیاز به استراحت دارید. سعی کنید هر شب، بین هشت تا ده ساعت بخوابید. وقتی می‌خوابید، ذهنتان هم استراحت می‌کند و برای روز بعد، آماده می‌شود.

۲- سلامتی از نعمت‌های بزرگ خداوند است که برای حفظ آن، راه‌هایی وجود دارد. بیمارستان مکانی است که در آن، بیماری مردم را درمان می‌کنند. میوه‌هایی که خوب شسته نشده‌اند، باعث بیماری می‌شوند. کتابخانه مکان است که آرامش دارد و در آن سروصدا نیست.

صفحه ۲۶ کتاب درسی

فعالیت‌های تکمیلی

۱. چرا در پایان داستان ضرب‌المثل «هر چه کنی به خود کنی»، مرد فروشنده از کار خود پشیمان شد؟
چون فهمید که نتیجه‌ی کار بدش به خودش باز می‌گردد.
۲. متن زیر را بخوان و برای هر سؤال پاسخ مناسب بنویس.

روزی، روزگاری مردی کلاهی خرید؛ کلاهی که سال‌های سال آرزوی خریدن آن را داشت. او کلاه را بر سر گذاشت و بسیار خوش حال شد؛ اما خوش حالی او زیاد طول نکشید.
روزی کنار جوی آبی نشست تا دست‌هایش را بشوید. آن وقت عکس خودش را در آب دید. چه قدر کلاهش زیبا بود! برای این که بهتر کلاه را ببیند، سرش را پایین‌تر آورد؛ خم شدن در آب همان و از دست دادن کلاه همان.

الف) آیا آن مرد کم‌سن بود. از کجا فهمیدی؟

خبر، چون سال‌های طولانی آرزوی خریدن یک کلاه را داشت.

ب) چرا خوش حالی مرد زیاد طول نکشید؟

چون کلاهش را به خاطر کم‌توجهی و خم شدن زیاد، از دست داد.

ج) مرد چگونه کلاهش را از دست داد؟

وقتی خم شد تا عکس خود را بهتر در آب ببیند، کلاهش در آب افتاد.

فناوری های درس (املا و واژه آموزی)

۲. کلمه ها و عبارت های زیر را با دقت بخوان.

انتظار - خویشان - آشیانه ی ما - تعجب

آن ها را در درس پیدا کن و از روی جمله هایی که این کلمه ها، در آن به کار رفته اند، با خط خوانا بنویس.

انتظار: امروز هر چه برزگر و پسرش به انتظار نشستند، کسی نیامد.

خویشان: برزگر، پسر را نزد خویشان خود فرستاد.

آشیانه ی ما: فردا هم کسی نخواهد آمد و آشیانه ی ما، بر جا خواهد ماند.

تعجب: جوجه ها تعجب کردند.

۳. این کلمه ها را به چند شکل می توانی بخوانی؟ با هر شکل آن ها، یک جمله بساز.

دم، ده

بوی چای دم شده در هوا پیچیده بود. دم

با دم شیر بازی نکن! دم

هوای ده، بسیار پاک است. ده

ده دانش آموز، به همراه مربی خود به گردش رفتند. ده

مقاله‌های درس (املای پیاموز و بگو)

صفحه ۲۹ کتاب درسی

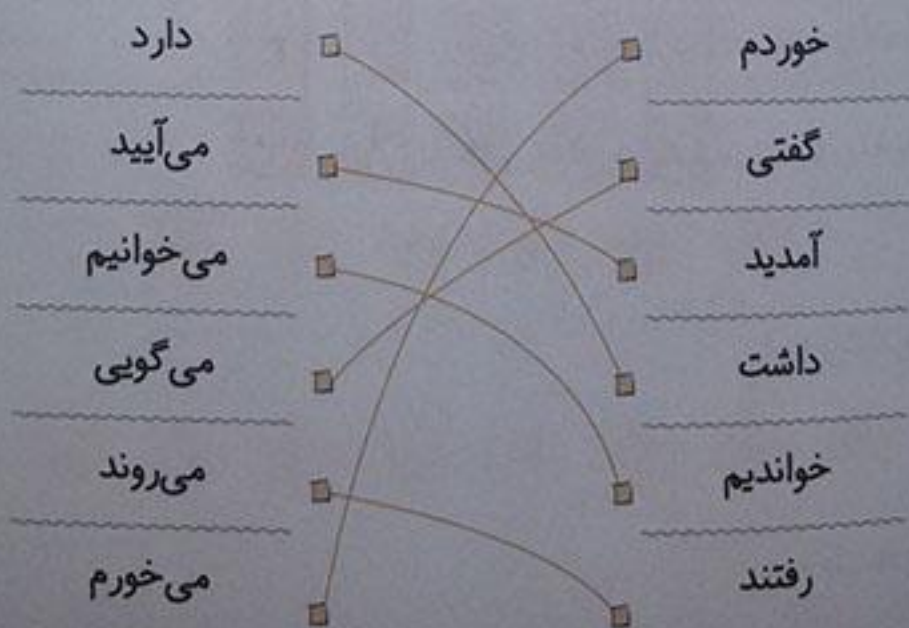
با توجه به متن درس، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

دو بلدرچین با جوجه‌های خود در کشتزاری زندگی می‌کردند. روزها به دنبال غذا به صحرا می‌رفتند و شب‌ها به لانه‌ی خود برمی‌گشتند. شب دوم جوجه‌ها گفتند: «امروز هر چه برزگر و پسرش به انتظار نشستند کسی نیامد.» شب سوم، جوجه‌ها گفتند: «خویشان برزگر هم نیامدند.»

کلمه‌های جدول را از درس پیدا کن و بنویس.

ن	ی	ز
ص	ا	ح
خ	و	ا
ش	ه	ش
آ	ش	ی
ا	ن	ه

مانند نمونه، کلمه‌های مربوط به هم را، با خط به یک‌دیگر وصل کن.

۲. این دو بلدرچین، مشغول صحبت کردن هستند. فکر می‌کنی به هم چه می‌گویند؟ در دو جمله بنویس.

بلدرچین اول: فصل درو آغاز شده است.

بلدرچین دوم: باید از لانه و جوجه‌هایمان محافظت کنیم.

۳. چهار کلمه از درس، در این جدول قرار دارد. آن‌ها را پیدا کن و بنویس.

تَعَجُّب صحرا تصمیم مادر

ت	ص	م	ی	م
ع	ح	ش	س	ا
ج	ر	س	م	د
ب	ا	ی	د	ر

فعالیت‌های درس (املا و واژه‌آموزی)

کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

سَہام خِیام - ریزعلی خواجَوی - هویزه - کشتزار - موفقیت - اشتیاق - ثبت‌نام - سنگ‌ریزه‌ها -

تَشکر - اشغالگران - آغوش - پاکیزه - طفل - پاییزی - متوجّه - بحث - اثر - ریزش کوه

کدامیک از کلمه‌های بالا در متن درس وجود دارد، آن‌ها را بنویس. سَہام خِیام - ریزعلی خواجَوی - هویزه -

موفقیت - اشتیاق - ثبت‌نام - اشغالگران - آغوش - طفل - پاییزی - متوجّه - اثر - ریزش کوه

مانند نمونه، با خط به هم وصل کن.

وسایله‌ای که نفت را جابه‌جا می‌کند.

وسایله‌ای که هوا را جابه‌جا می‌کند.

وسایله‌ای که شن را جابه‌جا می‌کند.

وسایله‌ای که دود را جابه‌جا می‌کند.

شن‌کش

نفت‌کش

دودکش

هواکش

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌ور و بگو)

کلمات مورد نظر را از متن درس پیدا کن و جدول را کامل کن.

م ع ل م ا ن

یک کلمه‌ی یک نقطه‌ای شش حرفی

ف د ا ک ا ر ا ن

یک کلمه‌ی دو نقطه‌ای هشت حرفی

ج ل و ی ر ی

یک کلمه‌ی سه نقطه‌ای هفت حرفی

۳. با توجه به کلمه‌ی داده شده، جمله را تغییر بده و بنویس.
 امین و خانواده‌اش در بجنورد زندگی می‌کنند.
 دو سال قبل امین و خانواده‌اش در بجنورد زندگی می‌کردند. (دو سال قبل)
 خورشید دارد طول می‌کشد.
 نیم ساعت قبل خورشید طلوع کرد. (نیم ساعت قبل)

هنر و سرگرمی

صفحه ۲۴ کتاب درس

۴. جمله‌ای از درس را که به فداکاری «حسین فهمیده» اشاره کرده است، بنویس. محمدحسین فهمیده، نوجوان فداکاری بود که نارنجک به کمر بست و در زیر زنجیرهای تانک دشمن، جان خود را فدا کرد تا از پیشروی آنان به سوی خاک ایران جلوگیری کند.

۴. به موش کور کمک کن، تا پاسخ‌های درست را جلوی هر در بنویسد. به این ترتیب، درها باز می‌شوند. وقتی موش به سطح زمین رسید، باید اولین حرف کلمه‌های نوشته شده را کنار هم بگذارد و کلمه‌ی رمز را پیدا کند. وقتی آخرین در باز شد، به موش کمک کن و آن را روی پرچم بنویس.

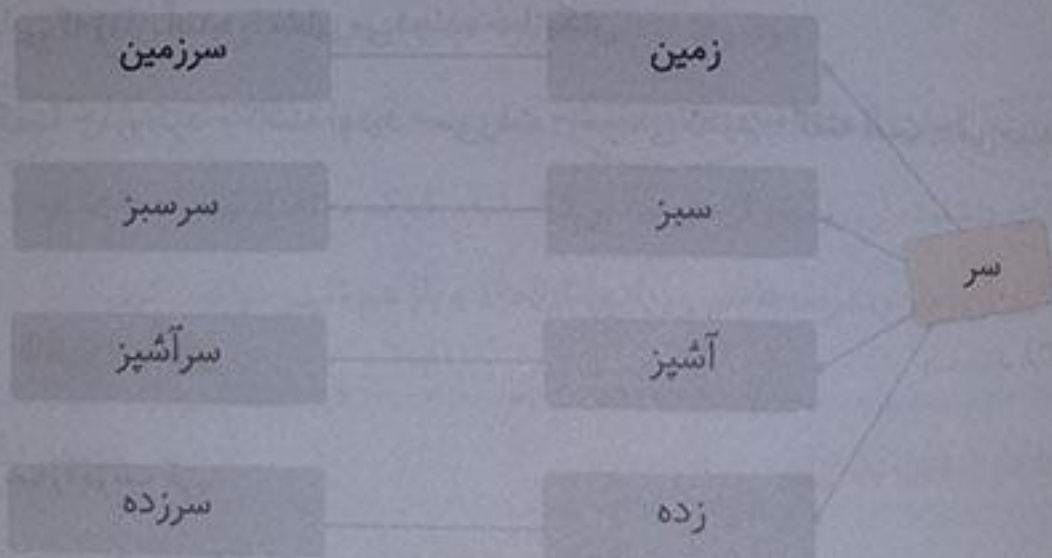

فعالیت‌های درس (املا و واژه‌آموزی)

۱. متن درس را بخوان، همه‌ی جمله‌هایی را که فرمانروا به پیرمرد گفت، جدا کن و بنویس.
 از این همه کار، خسته نمی‌شوی؟ این کارها، کار جوانان است. تازه، چند سال طول می‌کشد تا درخت
 گردو، بزرگ شود و میوه بدهد و آن وقت هم که معلوم نیست، تو زنده باشی!
 «بابا تو از این موضوع، ناراحت نیستی؟»

۲. مانند نمونه، به این قسمت از کلمه، یک جزء دیگر اضافه کن، تا کلمه‌ی معنی‌داری ساخته شود.

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌ور و بگو)

۱. با توجه به متن، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب، کامل کن.

دور فرمانروایی زندگی می‌کرد که خیلی دوست داشت از حال همه‌ی مردم
 باخبر باشد. برای همین، یک روز تصمیم گرفت به شهرهای مختلف برود. همان‌طور
 که داشت درخت‌ها و سبزه‌ها را نگاه می‌کرد از دور پیرمردی را دید که در حال کاشتن
 گردو است. پیرمرد با دقت گودالی در زمین می‌کند.

۲. مانند نمونه کامل کن.

کلمه	ام	م	کلمه	آش	ش
مزرعه	مزرعه‌ام	-	بیل	-	بیلش
عمر	-	عمرم	میوه	میوه‌اش	-
وسایل	-	وسایلم	محصول	-	محصولش
سبزه	سبزه‌ام	-	لانه	لانه‌اش	-

۳. دور کلمه‌هایی که زمان آینده را نشان می‌دهند، خط بکش.

خواهد گفت - درو کرد - کاشته بودید - می‌رفت - خواهی شنید - گفته است - می‌خواهم بخوابم

۴. جمله‌ی نامرتب را مرتب کن.

الف) فکر - ما - در - باشیم - باید - هم - به - دیگران - زندگی

ما باید در زندگی، به فکر دیگران هم باشیم.

ب) محبت - با - شما - کنید - به - مهربان - دیگران - تا - نیز - آن‌ها - باشند.

به دیگران محبت کنید تا آن‌ها نیز با شما مهربان باشند.

۳. جدول را کامل کن.

کارهای خوب

ف	د	ا	ک	ا	ر	ی
ب	ر	د	ب	ا	ر	ی
ر	ا	ز	د	ا	ر	ی

سند های زیر را بخوان و برای هر یک، موضوع مناسب بنویس.

موضوع: رزمنده - نقاشی قشنگ

فاطمه دفتر نقاشی اش را باز کرد. او می خواست یک نقاشی قشنگ بکشد و آن را کنار عکس پدر بگذارد. عکس پدر توی تاقچه بود. پدر جلوی مسجد خرمشهر ایستاده بود و لبخند می زد. خانه های اطراف او ویران شده بودند. فاطمه با خودش گفت: «چه طور است عکس پدر را بکشم.» بعد خوب به عکس پدر نگاه کرد. پدر تفنگ داشت. تفمه داشت. سر بند داشت و پوتین پوشیده بود.

موضوع: مدرسه - تاریخچه ی مدرسه

مدرسه های امروزی در ایران، از حدود صدوپنجاه سال پیش پدید آمده اند. ابتدا تعدادشان کم بود. چون مردم به مکتب خانه عادت داشتند، آن را بهتر از مدرسه می دانستند. کم کم به تعداد مدرسه ها اضافه شد و کتاب های درسی نوشته شد. از آن زمان، مدرسه ها تغییر زیادی کرده اند و باز هم تغییر خواهند کرد.

- ۱ با توجه به کلمه ای که داده شده است، جمله را بازنویسی کن.
- ۲ سال دانش آموزان کلاس سوم ابتدایی، خوب درس می خوانند.
- ۳ الف) سال گذشته، دانش آموزان کلاس سوم ابتدایی، خوب درس می خواندند. (سال گذشته)
- ب) سال آینده، دانش آموزان کلاس سوم ابتدایی، خوب درس خواهند خواند. (سال آینده)
- ۴ جملات را به ترتیب اتفاقات داستان پری کوچولو، مرتب و شماره گذاری کن.
- ۱ گربه با پری کوچولو بازی می کرد و مواظب بود که او سرما نخورد.
- ۲ پری کوچولو با خوش حالی رنگین کمان را گرفت و به آسمان برگشت.
- ۳ یک روز که پری کوچولو با مادرش به زمین آمد، او را گم کرد.
- ۴ خاله خرگوشه لباسی را که بافته بود، به تن پری کوچولو پوشاند.
- ۵ پری کوچولو و مادرش در آسمان زندگی می کردند.

۲. کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

ازدواج - لطیفی - صدای ضعیفی - فقیرم -

لباس کهنه - عروسی‌اش - نیازمندان

آن‌ها را در درس پیدا کن و از روی جمله‌هایی که این کلمه‌ها در آن‌ها به کار رفته‌اند، با خط خوانا بنویس.

ازدواج: پدر برای ازدواج او با حضرت علی (ع) یک پیراهن نو به خانه آورد.

لطیفی: پارچه‌ی نرم و لطیفی داشت.

صدای ضعیفی: کسی با صدای ضعیفی گفت.

فقیرم: من زنی فقیرم.

لباس کهنه: از خانه‌ی رسول خدا یک لباس کهنه می‌خواهم تا به تن کنم.

عروسی: پیراهن نو برای عروسی‌اش بود.

نیازمندان: هرگز سعادتمند نخواهید شد، مگر چیزی را که دوست دارید به نیازمندان ببخشید.

۳. مانند نمونه، به ابتدای این کلمه‌ها، کلمه‌ی «خوش» اضافه کن و سپس مخالف هر کلمه را جلوی آن بنویس.

منظره	←	خوش منظره	←	بد منظره
خط	←	خوش خط	←	بد خط
رفتار	←	خوش رفتار	←	بد رفتار

۱. با توجه به متن، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کن.

- حضرت فاطمه (س) پیراهن را کنار گذاشت تا چند لحظه بعد بپوشد.

- کسی با صدای، ضعیفی گفت: «من یک زن فقیرم.»
- هرگز سعادتمند نمی‌شوید، مگر این که چیزی را که دوست دارید به نیازمندان ببخشید.
- صورتش را به طرف آسمان گرفت و دعا کرد.
- مانند نمونه جدول را کامل کن.

کلمه	گی	گان
پرنده	-	پرندهگان
راننده	رانندگی	رانندگان
ستاره	-	ستارگان
زنده	زندگی	زندگان

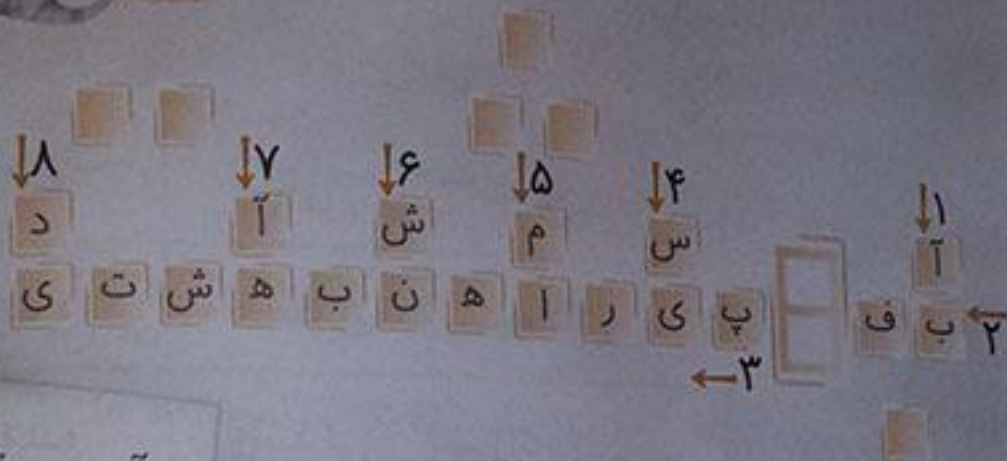
من زیر را بخوان و داخل هر کمانک، علامت مخصوص را بگذار.

حضرت فاطمه (س) دختر حضرت محمد (ص) است. ایشان با حضرت علی (ع) ازدواج کردند. روز ازدواج این دو بزرگوار، به نام «روز خانواده» نام گذاری شده است.

برای این کلمه، طوری نقطه بگذار که سه کلمه ساخته شود. سپس جمله‌ای بنویس که هر سه کلمه، در آن باشد.
 فانک - بانک - بانک
 بانک در بانک عکس یک فانک را روی دیوار دید.

۳. جدول را کامل کن.

۱- آنچه می‌نوشیم.

۲- برف بود که وسطش آب شد.

۳- نام این درس.

۴- سیب که آخرش را خوردیم.

۵- من و تو.

۶- کویر را پوشانده است.

۷- هنگام افسوس و درد گفته می‌شود.

۸- اولین ماه زمستان.

فعالیت‌های درس (املا و واژه آموزی)

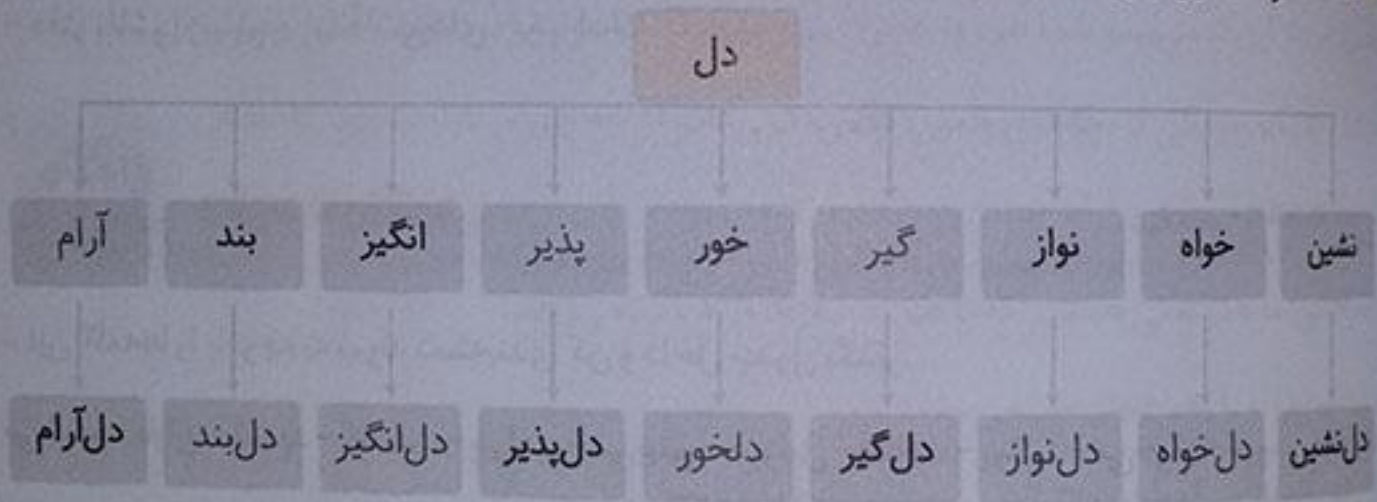
کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

بی‌انتهاست - سعادت‌مند - پرهای رنگارنگ پرندگان - چشم‌نواز - زعفران - ریحان - لطافت -
خوش‌بوترین - غایب

کدامیک از کلمه‌های بالا در متن درس وجود دارد، آن‌ها را بنویس.

بی‌انتهاست - پرهای رنگارنگ پرندگان - چشم‌نواز - زعفران - ریحان - خوش‌بوترین - غایب

مانند نمونه جدول زیر را کامل کن.

فعالیت‌های درس (املا، پیامور و بگو)

با توجه به متن درس، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

باران بر بام‌های سفالی می‌بارد. بهترین سرودها و نغمه‌های طبیعت، اطرافم را پر کرده است.

پرهای رنگارنگ پرندگان چشم‌نواز است.

بوی گل اطرافم را پر کرده است. هر جا که می‌روم بوی بهترین عطرها را حس می‌کنم.

ای خوش‌بوترین ای زیباترین دیدنی ای عزیزترین غایب بیا.

۲. «هر جمله با کلمه‌ای به پایان می‌رسد که معنای جمله، با آن کامل می‌شود»، متن درس را بخوان و ده تالز این کلمه‌ها را پیدا کن و مانند نمونه بنویس.

صدای باران می‌آید.

می‌آید - می‌بارد - می‌خواند - کرده است - می‌شنوم - نمی‌شنوم - می‌بینم - می‌روم - نمی‌بینم

۳. زیر جمله‌های کامل، خط بکش و جملات ناقص را کامل کن.

- رفتم.

- هنرمند کسی است که به مردم و اطراف خود توجه کند.

- فصل پنجم کتاب فارسی، «هنر و ادب» نام دارد.

- آمدند.

- دفتر نقاشی زیبایم پر از نقاشی‌های خوب است.

فعالیت‌های تکمیلی

صفحه‌ی ۵۰ کتاب درس

۱. این کلمه‌ها را با توجه به نمونه دسته‌بندی کن و داخل جدول بگذار.

می‌شنوم - باران - خندید - گذاشت - پیراهن - می‌بینم - جبرئیل - لطافت - پوشید - می‌خواند - عروسی - عطرها

دسته‌ی اول	می‌شنوم	خندید	گذاشت	می‌بینم	پوشید	می‌خواند
دسته‌ی دوم	باران	پیراهن	جبرئیل	لطافت	عروسی	عطرها

۲. کلمه‌ی «او» که در متن ضرب‌المثل «هنوز دو قورت و نیمش باقی است» مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟ حضرت سلیمان (ع)

۳. کلمه‌ی «من» که در متن ضرب‌المثل «هنوز دو قورت و نیمش باقی است» مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟ ماهی بزرگ

فکالیتهای درس (املا و واژه آموزی)

صفحه ۵۲ کتاب درسی

کلمه‌ها و عبارتهای زیر را با دقت بخوان.

مراقب - تشکر - آزرده - باسوادتر - پرت - همراهانی - باغ‌های نور

آن‌ها را در درس پیدا کن و از روی جمله‌هایی که این کلمه‌ها در آن به کار رفته‌اند، با خط خوانا بنویس.
مراقب: خیلی مراقب هستی تا در باد و باران نمانم.

تشکر: از این که شما هر روز مرا توی کیفیتان می‌گذارید لذت می‌برم و از شما تشکر می‌کنم.

آزرده: می‌دانم که گاهی بعضی از شما، از دست من خسته و آزرده می‌شوید.

باسوادتر: از این که می‌بینم شما هر روز همراه من، بزرگ‌تر و باسوادتر می‌شوید خیلی خوش‌حالم.

پرت: مثلاً یک روز یکی از بچه‌های همین کلاس، نمی‌دانم از چه چیزی ناراحت بود که مشتی بر من کوبید و مرا به گوشه‌ای پرت کرد.

همراهانی: ما همراهانی هستیم که با هم به سفرهای خیالی می‌رویم.

باغ‌های نور: تو را به باغ‌های نور می‌برد.

دور کلمه‌هایی که با «مند» ترکیب درستی ساخته‌اند، خط بکش.

سودمند - دریامند - توانمند - خطرمند - ارزشمند - هنرمند - شادمند - ثروتمند

صفحه ۵۳ کتاب درسی

فکالیتهای درس (املا، پیام‌ور و بگو)

با توجه به متن، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

بهترین وقت برای من آن لحظه‌ای است که مرا در آغوش می‌گیرید. ضربان قلب شما،
نغمه‌ی زیبا و قشنگی دارد. من با شنیدن تپش قلب کوچولو و مهربان شما از حالتان
باخبر می‌شوم.

۲. ده کلمه‌ی جدید از متن درس انتخاب کن. سپس آن‌ها را به ترتیب حروف الفبا بنویس.

آزرده - اغلب - پرت - تپش - تشکر - لحظه - لذت - مراقب - ناراحت - نغمه

۳. جمله را با توجه به کلمه‌های تعیین شده، تغییر بده.

هر صبح، من و مادرم از صدای دل‌نشین پرندگان، لذت می‌بریم.

(الف) هر صبح، من و مادرم از صدای دل‌نشین پرندگان، شاد می‌شویم. (شاد می‌شویم)

(ب) هر صبح، من و مادرم از صدای دل‌نشین پرندگان، بیدار می‌شویم. (بیدار می‌شویم)

(ج) دیروز، من و مادرم از صدای دل‌نشین پرندگان، بیدار شدیم. (دیروز)

صفحه‌ی ۵۴ کتاب درس

هنر و سرگرمی

۴. کلمه‌های جدول، از چپ به راست و از راست به چپ، معنی‌دار هستند. خانه‌ها و جاهای خالی را کامل کن.

می‌خوانیم ← د ر س → گرم نیست

دوست و همراه ← ی ا ر → عقیده و نظر

گیاهان از آن می‌رویند. ← خ ا ک → خانه‌ی پادشاهان

بادماسنج آن را اندازه می‌گیرند. ← د م ا → مخالف رفت

نزدیک نیست. ← د و ر → آب در آن جریان دارد

مخالف کلمه‌ی «رو» ← ز ی ر → درشت نیست

شبها در منزل می‌نویسی ← م ش ق → نام جزیره‌ای در جنوب کن

زنبور می‌زند. ← ن ی ش → یکی از حروف الفبا

نباید آن را به کسی بگوییم. ← ر ا ز → هنگام گریه می‌زنند

موضوع‌های کلی زیر را به موضوع‌های کوچک‌تر تقسیم کن.

موضوع کلی: «زمستان»

موضوع کلی: «کتابخانه»

موضوع کلی: «دانش آموز»

۱- سرمای زمستان

۱- عضو شدن در کتابخانه

۱- دانش آموز درس خوان

۲- بازی‌های زمستانی

۲- امانت گرفتن کتاب

۲- دانش آموز مؤدب

۳- ماه‌های زمستان

۳- تاریخ تحویل کتاب

۳- دانش آموز کوشا

فعالیت‌های درس (املا و واژه‌آموزی)

۲. با هر یک از این کلمه‌ها یک جمله بنویس.

أمرأ: امرای بزرگ، بخشنده و مهربان بودند.

پشته: کشاورزان در گوشه‌ای از مزرعه، پشته‌های گندم درو شده را جمع کردند.

سماط: امیدوارم همیشه در سماط کودکان نانی برای خوردن باشد.

۳. این کلمه‌ها از چه قسمت‌هایی ساخته شده‌اند، آن‌ها را بنویس.

گلستان: گل + ستان کوهستان: کوه + ستان

حالا به جای قسمت دوم، یک جزء جدید بگذار و با کلمات جدید، جمله بساز.

گلزار: در گلزار، گل‌های لاله رویدند.

کوهسار: هوای کوهسار، بسیار سرد بود.

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌ور و بگو)

۲. این کلمه‌ها را با دقت بخوان و دور هشت کلمه را که املاي آن سخت‌تر است، خط بکش.

حاتم طایی - سوریه - منت - سماط - رنگارنگ - آرامگاه - حتماً - آثار - احادیث - ملی -

تحصیل - افتخارات - پشته - خاطراتش - مکه

۳. این جمله، مربوط به کدام گزینه است؟

«داستان کوتاهی است که از روزگار گذشته بر جای مانده است و با پند، اندرز و نصیحت همراه است و تجربه‌ای از زندگی را بازگو می‌کند.»

الف) مثل

ب) حکایت ✓

ج) نمایش

به این دو تصویر با دقت نگاه کن و یک تفاوت آن‌ها را در یک جمله بنویس.

در تصویر سمت راست، پسری ایستاده است که در تصویر سمت چپ نیست.

این تکه‌های سنگ را از معدنی در نیشابور بیرون آورده‌اند. کلمه‌های مربوط را روی سنگ بنویس، سپس حرف اول آن‌ها را کنار هم بگذار، تا بدانی از این معدن، چه چیزی استخراج می‌شود.

کلمه‌ی رمز: فیروزه

۳- قطار روی آن

حرکت می‌کند.

ریل

۲- گل خوش‌بو

یاس

۱- نام حیوانی با

عاج‌های زیبا

فیل

۶- عدد بعد از

هفت

هشت

۵- رنگ خورشید

زرد

۴- قرض‌الحسنه

می‌دهند.

وام

۱. با توجه به متن «خواب خلیفه»، جمله‌ها را به ترتیب اتفاقات داستان، مرتب و شماره‌گذاری کن.

۴ - خلیفه گفت: «این مرد نادان را مجازات کنید.»

۲ - وزیر گفت: «دو خواب‌گزار حاضر می‌کنم تا خواب شما را تعبیر کنند.»

- ۶ - خلیفه گفت: «آفرین بر تو! به این مرد پاداش دهید.»
- ۳ - خواب‌گزار گفت: «عجب خواب بدی!»
- ۱ - خلیفه شروع به قدم زدن کرد تا صبح شد.
- ۵ - خواب‌گزار گفت: «به شما مُرده می‌دهم که دیشب خواب بسیار خوبی دیده‌اید.»
۲. کلمه‌ی «او»، که در متن «راز جعبه» مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟ مردی که پیش حکیم رفته بود.
۳. کلمه‌ی «تو»، که در متن «راز جعبه» مشخص شده است، به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟ حکیم
۴. چرا حکیم به جای راز خوشبختی، موشی به آن شخص داد؟
با این کار می‌خواست قدرت رازداری مرد را آزمایش کند و به او بفهماند که رازداری کار سخت و مشکلی است.

فعالیت‌های درس (املا و واژه آموزی)

۱. حروف الفبا را یک در میان، به ترتیب بنویس. حالا با استفاده از آن‌ها، پنج کلمه بساز.
حروف الفبا: ا - پ - ث - چ - خ - ذ - ز - س - ص - ط - ع - ف - ک - ل - ن - ه
کلمات: صف، کله، صاف، سن، سخن، اسکناس

۲. متن را بخوان و جای خالی را با کلمه‌های مناسب، کامل کن.

نمکدان، گلدان، شمعدان، قندان

شی در تاریکی برادرم به سراغ قندان رفت تا قند بردارد. ناگهان دستش به گلدان خورد و شاخه‌ی گل داخل آن به زمین افتاد. مادر از خواب بیدار شد. شمع را داخل شمعدان گذاشت و آن را روشن کرد.

فعالیت‌های درس (املا، پیامور و بگو)

۱. کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

سرزمین زرخیز - نعمت - زیارت - دریای خزر - دل‌انگیزش - افتخار - برازنده‌تر - صبور -
حقیقت - فرهنگ - رونق - زادگاه - طمع - حریص - آزرده - نهراسیم

کدامیک از کلمه‌های بالا در متن درس وجود دارد، آن‌ها را بنویس.

سرزمین زرخیز - نعمت - دریای خزر - دل‌انگیزش - برازنده‌تر - صبور - فرهنگ - رونق - زادگاه - طمع -
حریص - نهراسیم

۲. جمله‌های به هم ریخته را مرتب کن.

آغوش، جای، ایران، مردم خوب، را، است، در، داده، خود.

ایران، مردم خوب را در آغوش خود جای داده است.

کرده، فرهنگ، خدمت، ایران، به، جهان، است.

ایران، به فرهنگ جهان خدمت کرده است.

۲. جدول را کامل کن.

- ۱- محل حرم حضرت معصومه (س)
- ۲- بلندترین قلعه‌ی ایران
- ۳- پایتخت ایران
- ۴- پایتخت مذهبی ایران
- ۵- از محصولات‌های کشاورزی شمال ایران
- ۶- نام دریای شمال ایران
- ۷- شهر دو حرفی نزدیک تهران

صفحه ۷۰ کتاب درسی

فکالت‌های درس (املا و واژه آموزی)

کلمه‌های مهم درس	کلمه‌های مهم درس به ترتیب الفبایی
گنجینه	ایران
محلی	پیشرفت
صنعت	صنعت
ایران	گنجینه
پیشرفت	محلی

۱. پنج کلمه‌ی مهم درس را سمت راست جدول بنویس. بعد آن‌ها را در سمت چپ جدول به ترتیب حروف الفبا مرتب کن.

شغل	نانوا	عکاس	قصاب	بقال	خیاط
محل کار	نانوایی	عکاسی	قصابی	بقالی	خیاطی

۲. محل کار هر شغل را در جدول بنویس.

صفحه ۷۱ کتاب درسی

فکالت‌های درس (املا، پیام‌ور و بگو)

۱. با توجه به متن درس، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب، پر کن.

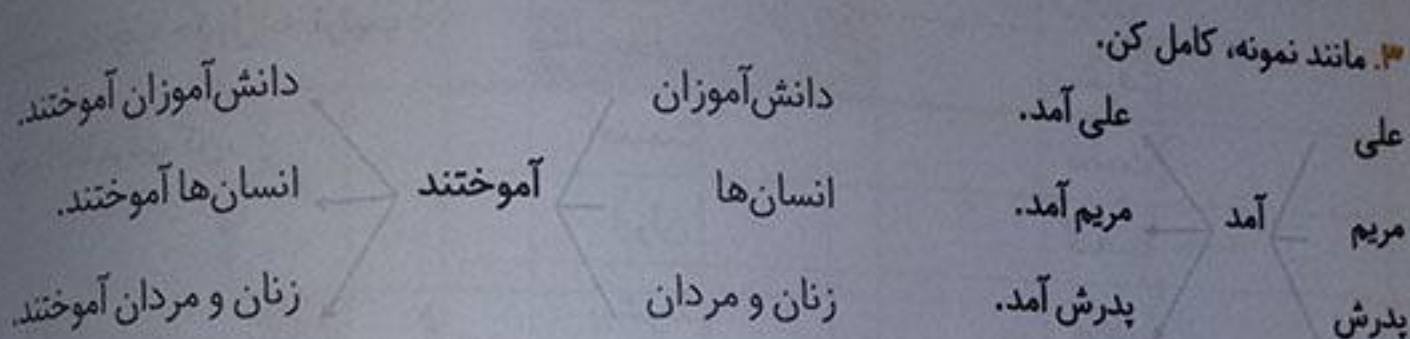
- ما مرزنشینان را که انسان‌هایی پرتلاش هستند دوست داریم.
- همه‌ی مردم باید گذشته و تاریخ میهن خود را خوب بشناسند.
- زبان فارسی برای حفظ میهن بسیار بااهمیت است.
- اگر ما در علم و صنعت پیشرفت کنیم میهن ما همه جا معروف و سربلند می‌شود.

۲. کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

مرزی - اهمیت - مرزنشینان - برخاست - مناطق مختلف - صنعت

آن‌ها را در درس پیدا کن و از روی جمله‌هایی که این کلمه‌ها در آن به کار رفته‌اند، با خط خوانا بنویس.
مرزی: همه‌ی کسانی که در مناطق مرزی میهن زندگی می‌کنند، نگهبان اصلی وطن هستند.

اهمیت: زبان فارسی، زبان ملی ما ایرانیان است و برای حفظ میهن، بسیار بااهمیت است.
 مرز نشینان: ما مرز نشینان را که انسان‌هایی پرتلاش هستند، خیلی دوست داریم.
 برخاست: از میان گروه تاریخ یکی برخاست.
 مناطق مختلف: برخی از ما در مناطق مختلف کشور، به زبان مادری و محلی خود حرف می‌زنیم.
 صنعت: اگر ما در علم و صنعت پیشرفت کنیم، میهن ما همه جا معروف و سربلند می‌شود.

صفحه ۷۲ کتاب درسی

هنر و سرگرمی

۳. در چرخ و فلک زیر با توجه به شماره‌ی درس‌ها، یک کلمه‌ی جمع از متن درس پیدا کن و بنویس.

الف) این بند را بخوان و به جمله‌ی اول آن دقت کن.

لباس، بدن را در مقابل انواع مختلف آب‌وهوا، محافظت می‌کند. در روزهای سرد، بهترین راه گرم نگه داشتن بدن، پوشیدن لباس مناسب است. هوایی که بین لایه‌های لباس وجود دارد، بدن را گرم می‌دارد. در روزهای گرم، لباس‌های سبک، نازک و روشن، بهترین نوع لباس است. چون پوست را خنک نگه می‌دارد و می‌گذارد که هوا به بدن برسد.

ب) حالا متن زیر را بخوان و جمله‌ی اول بند را بنویس.

یک سال چهار فصل دارد. فصل اول، بهار است که زمین را پر از گل و شکوفه می‌کند. تابستان، دومین فصل سال است که با تعطیلی مدرسه، اوقات فراغت دانش آموزان آغاز می‌شود. سومین فصل، پاییز است که برگ‌ریزان آن زیباست. آخرین فصل سال، زمستان است که بارش برف در آن، لباس سفید، بر تن طبیعت می‌پوشاند.

۱. مانند نمونه، با توجه به کلمه‌ی داده شده، جمله را بازنویسی کن.

شهید دوران، دلاورانه پرواز کرد.

(شهید اردستانی)

الف) شهید اردستانی، دلاورانه پرواز کرد.

(جنگید)

ب) شهید اردستانی دلاورانه جنگید.

(شهید شد)

ج) شهید اردستانی دلاورانه شهید شد.

(شهید بابایی)

د) شهید بابایی دلاورانه شهید شد.

۲. در داستان «خروس ایرانی» فرمانده سپاه ایران دستور داد که خروسی بیاورند تا ارزن‌ها را بخورد. منظور او از این کار چه بود؟

منظورش این بود که اگر سربازان دشمن مانند ارزن زیاد باشند، سربازان ایرانی آن‌ها را شکست می‌دهند و نابود می‌کنند.

فعالیت‌های درس (املا و واژه آموزی)

۱. کلمه‌های زیر را از متن درس پیدا کن و در جدول بگذار.

		ب	آ	کلمه‌ی دو حرفی
	ق	ف	ا	کلمه‌ی سه حرفی
ه	ط	و	غ	کلمه‌ی چهار حرفی که یکی از نشانه‌های «غ» را دارد.
ه	ن	ی	آ	کلمه‌ی پنج حرفی که یک نشانه در آن تکرار شده باشد.

۲. نام چند عضو از بدن را در ستون اول می‌بینی. مانند نمونه، به هر کدام نشانه‌ی (ه) اضافه کن، سپس آن را

در جای خالی بنویس.

عضو بدن	ترکیب با (ه)	کلمه‌ی جدید
گوش	گوش + ه	گوشه
لب	لب + ه	لبه
دماغ	دماغ + ه	دماغه
چشم	چشم + ه	چشمه

فعالیت‌های درس (املا، پیام‌ور و بگو)

۳. جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب از متن درس، کامل کن.

- می‌برد لذت از نوازش آب
- می‌شوم شاد و می‌زنم غوطه
- آسمان دل‌گشا و دریا رام
- ساحل بی‌خیال خواب‌آلود
- مثل ماهی میان آب زلال
- زندگی مهربان و من خوش حال

مانند نمونه، جمله‌ها را تکمیل کن.

- مادر مثل خورشید است؛ چون با مهربانی‌اش به زندگی من، گرما می‌بخشد.

- معلم مثل چراغ است؛ چون با علمش، زندگی مرا روشن می‌کند.

- کتاب مثل دوست است؛ چون به ما چیزهای زیادی یاد می‌دهد.

- دریا مثل آینه است؛ چون صورت آسمان، در آن پیدا است.

صفحه ۷۸ کتاب درسی

هنر و سرگرمی

۱. یک کلمه از درس انتخاب کن. مخالف آن را بنویس. بعد جمله‌ای بنویس که هر دو کلمه، در آن باشد.

گرم سرد هوا در تابستان گرم و در زمستان سرد است.

۲. جدول رنگارنگ: با دقت به جدول نگاه کن. کلماتی را که با هم شباهت دارند، مانند نمونه، با یک رنگ

مشخص، رنگ‌آمیزی کن.

سرحال	۴	آزمایشگاه	۳	موجودات	۷	خوش‌قیافه	۵	آشپزخانه	۴	آسایشگاه	
۱	دودکش	۵	کتابخانه	۲	دلپذیر	۶	هنرمند	۳	قطعات	۷	خوش‌بو
۲	دل‌خواه		سربند	۴	آرایشگاه	۳	خاطرات		سربلند	۵	نمازخانه
۳	مجلات	۵	گل‌خانه	۷	خوش‌مزه	۱	میخ‌کش	۴	نمایشگاه	۲	دل‌نشین
	سرزنده	۳	مشاهدات	۱	دست‌کش	۶	سودمند	۱	هواکش	۷	خوش‌حال
۴	کارگاه	۶	ارزشمند		سرافراز	۳	حیوانات	۲	دلگرم	۱	نفت‌کش

فعالیت‌های درس (املا و واژه آموزی)

۲. کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت بخوان.

کاغذ - ماسه - اکسیژن - ویران - حفظ - غوطه - مواظبت - آغاز - مناطق - روزگاری -

مراقب - قایق

کدام یک از کلمه‌های بالا در متن درس وجود دارد، آن‌ها را بنویس.

کاغذ - اکسیژن - ویران - حفظ - مواظبت - آغاز - روزگاری - مراقب - قایق

۳. با کلمه‌های زیر جمله بساز.

خطرناک: بازی کردن در خیابان خطرناک است.

دردناک: چه قدر دردناک است وقتی می‌شنویم که جنگلی آتش گرفته است.

تابناک: نور تابناک خورشید زمین را روشن می‌کند.

فعالیت‌های درس (املا، پیامور و بگو)

۱. از متن درس جمله‌هایی را پیدا کن که این کلمه‌ها، در آن‌ها آمده است. سپس از روی جمله‌ها بنویس.

غَرش - گسترده - مشغول - پهناور - استراحت

غَرش: گاه نیز غَرش و زوزه‌ی جانوران، سکوت جنگل را می‌شکند.

گسترده: اگر روزی با هواپیما از بالای جنگلی بگذری، فرشی سبز، زیبا و گسترده می‌بینی.

مشغول: شاید میمون‌های بازیگوش، بر شاخه‌ها مشغول بازی باشند.

پهناور: جنگل پهناور و زیباست.

استراحت: اگر جنگل نباشد، یکی از بهترین محل‌های استراحت و گردش از انسان گرفته می‌شود.

مانند نمونه، جدول را کامل کن.

محمد دید.	محمد چه چیزی را دید؟	محمد جنگل زیبا را دید.
نرگس ملاقات کرد.	نرگس چه کسی را ملاقات کرد؟	نرگس دوستش نسرین را ملاقات کرد.
معلم خواند.	معلم چه چیزی را خواند؟	معلم گزارش گروه را خواند.

صفحه ۸۲ کتاب درسی

هنر و سرگرمی

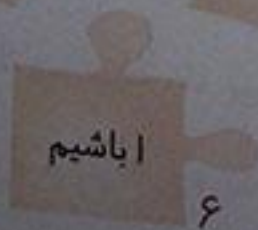
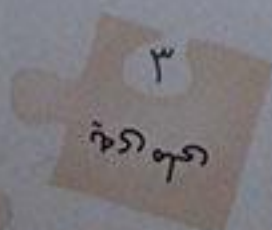
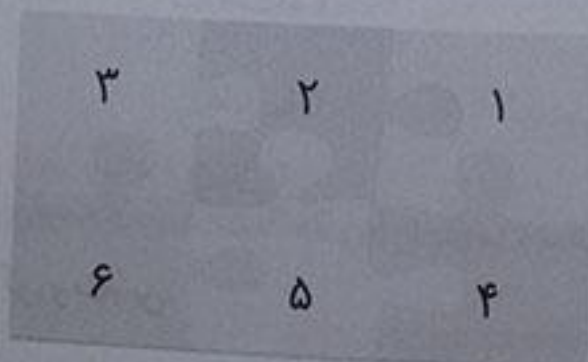

به کلمه‌های زیر دقت کن. با نشانه‌ی آخر هر کلمه، واژه‌ی بعدی شروع می‌شود. این کار را ادامه بده و جاهای خالی را کامل کن.

بزرگان ← نسیم ← میمون ← نشاط ← طبیعت ← ترتیب ← بزرگ ← گیاه

از بین کلمه‌های بالا، سه کلمه را به دلخواه انتخاب کن و در یک جمله به کار ببر.
میمون بزرگ، با نشاط بالا و پایین می‌پرید.

قطعات این جورچین، به هم ریخته‌اند. آن‌ها را مطابق با شماره‌های جورچین، شماره‌گذاری کن. سپس جمله‌ی روی آن را بخوان و بنویس. طبیعت سرمایه‌ی ملی ماست. در حفظ آن کوشا باشیم.

فعالیت‌های درس (املا و واژه آموزی)

۱. با توجه به متن درس، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب، پر کن.

آسمان صاف و زیباست و ستاره‌ها با درخشش خاصی آن را آراسته‌اند. از ستاره سرخ خورشید را گرفتیم. حسن عجیبی داشتم. آسمان چه قدر گسترده و وسیع است. می‌خواستم فریاد بزنم و از خدای بزرگ برای آفرینش این همه زیبایی و عظمت تشکر کنم.

۳. مانند نمونه، ابتدا وصل کن، سپس کامل کن.

دامن دخترانه خیلی زیبا است.
 رفتار دوستانه بسیار خوب و پسندیده است.
 کفش پسرانه مخصوص پسران است.
 کلام مؤدبانه شیرین و شنیدنی است.

فعالیت‌های درس (املا، پیاموز و بگو)

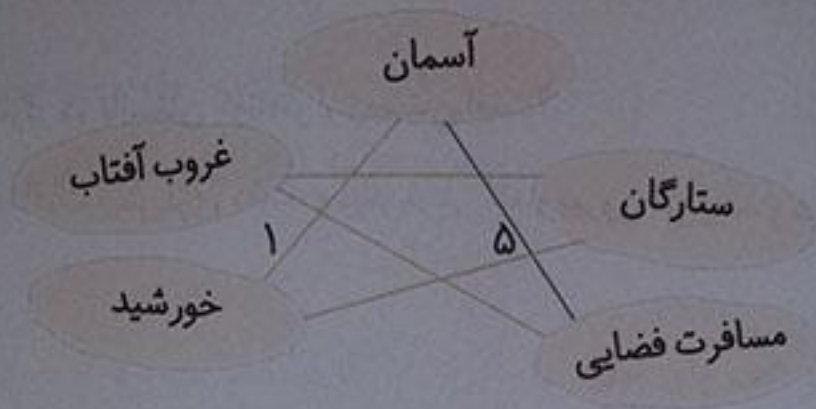

۲. کلمه‌های جدول را از درس پیدا کن و بنویس.

		ن	ه	پ
	ع	ی	س	و
م	و	ل	ع	م
ه	ت	س	ا	آ

کلمه‌های زیر را به ترتیب حروف الفبا، با خط راست به هم وصل کن.

۱ با توجه به کلمه‌ی داده شده جمله را بازنویسی کن.

دانش‌آموزان کتاب را خواندند.

الف) مریم و خواهرش کتاب را خواندند. (مریم و خواهرش)

ب) مریم و خواهرش کتاب را دیدند. (دیدند)

ج) مریم و خواهرش مجله را دیدند. (مجله)

د) مریم و خواهرش مجله را خریدند. (خریدند)

۲ در داستان «افتادن از آسمان» مرد زورگو از این که گفت: «من از آسمان افتاده‌ام» چه منظوری داشت؟ بهانه و

دلیل غیرمنطقی برای خطا و اشتباه

۳ متن زیر را با دقت بخوان و به سؤال‌های آن پاسخ بده.

در هر کندوی زنبور عسل، یک ملکه و تعداد زیادی زنبور کارگر زندگی می‌کنند. اگر تعداد زنبورهای کارگر کافی نباشد، در کندو بی‌نظمی ایجاد می‌شود. ملکه، از اسفند تا شهریور ماه حدود سه تا پنج هزار تخم می‌گذارد و به طور متوسط سه تا چهار سال عمر می‌کند. زنبورهای کارگر از شیرهای گل‌ها عسل تولید می‌کنند. آن‌ها فقط

در فصل زمستان زندگی آرامی دارند. عمر زنبورهای کارگر کم‌تر از زنبور ملکه است. آن‌ها در تابستان فقط پنج هفته و در زمستان تا شش ماه عمر می‌کنند.

الف) کلمه‌ی «آن‌ها» که در متن مشخص شده است، به چه کسانی یا چه چیزهایی اشاره دارد؟
زنبورهای کارگر

ب) چرا عمر زنبورهای کارگر در تابستان کوتاه‌تر از زمستان است؟

چون در فصل تابستان فعالیت بیش‌تری دارند و بیش‌تر از کندو بیرون می‌روند و در معرض خطر هستند.